

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103. Telephone: 431-6344

XLIX Lapkritis — November 11, 1964 Nr. 127

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

NATO GELBĖJIMAS

AMERIKIEČIŲ-VOKIEČIŲ SUSITARIMAS SUDARYTI TARPTAUTINĮ ATOMINĮ LAIVYNĄ SUJUDINO KITUS NARIUS IR VERČIA JUOS APSISPRESŲTI DĖL VISOS SAJUNGOS ATEITIES.— DIDELE PROGA PREZIDENTUI JOHNSONUI PARODYTI SAVO POLITINIUS GABUMUS UŽSIENIO POLITIKOJE.

Vytautas Meškauskas

Tuoju po rinkimų pasklido gandai, kad prezidentas Johnsonas ar bent būsimas viceprezidentas H.H. Humphrey vyks į Europą „gelbėti“ NATO sąjungą, kurios taryba gruodžio viduryje susirinks Paryžiuje. Tie gandai buvo paneigti, tačiau pats faktas, kad jie buvo atsiradę, o taip pat labai skubi ir energinga naujos britų vyriausybės akcija Washingtono bei Europos sostinėse parodo, kad kažkas bręsta. Tą įtarimą dar sustiprina V. Vokietijos krašto apsaugos ministro Kai-Uwe von Hassel viešnagė šią savaitę JAV-bėse bei Adenauerio vizitas pas de Gaulle.

Dėl ko visas tas sujudimas? Juk apie NATO reformas kalbama tiek pat seniai kaip ir apie mūsų Vliko! Tai kodėl negalima dar kiek palaukti? Sujudimas Washingtono ir Europos sostinėse kilo dėl to, kad iš prezidento Johnsono laukiama iniciatyvos ir žinoma, kad jis savo rankose turi vieną svarbią kortą, kuria lošdamas jis gali priversti NATO partnerius susitarti. Toji korta yra NATO-atominis laivynas MLF (Multilateral Force), kurį Washingtonas ir Bona yra sutarę sudaryti ir tuo atveju, jei kiti NATO nariai prie jo neprisidėtų. Tokio laivyno sudarymo baimė ir priverstė naują britų užsienio reikalų ministrį Gordoną Patricką, dar kaip reikiant nesusilaukiant savo poste, apskristi svarbiausias NATO sostines, o de Gaulle vy-

riausybę pagrasinti visišką pasitraukimu iš tos sąjungos.

Apie tą laivyną mes jau esame kelis kartus rašę, tačiau turint galvoje, kad ateinančiom savaitėm apie jį bus daug visur rašoma ir kalbama, reikia kai kas dar kartą prisiminti.

Atomo įsijungimas į apginklavimą apvertė aukštyn kojom visą klasiškąjį karinį samprotį. Jei anksčiau buvo kariaujama tam, kad sunaikinus priešų karines pajėgas, šiandien reikia skaitytis ne tik savo ar priešų karinių pajėgų, bet viso savo ir priešų krašto sunaikinimui.

Susidarė tokia padėtis, kad JAV ir Sovietų Sąjunga gali viena kitą sunaikinti ir tokiu būdu viena kitą laiko „užsachavusios“. Kas gi atsitiks tuo atveju, jei sovietai išnaudodami totalinio sunaikinimo baimę ims ir pasistūmės Vakarų Europoje, užims pvz. Hamburgą ar Daniją? Ar dėl to bus verta rizikuoti New Yorko sunaikinimu?

Kad tokį atvejį padarius negalimu, NATO nutarė sustiprinti savo konvencionalines karo pajėgas taip, kad sovietams neužtektų noras panaudoti savo persvarą toje srityje. Iš kitos pusės, toks sprendimas vistik neišsprendė visos problemos, nepanaikino baimės, kad tam tikru atveju Amerika ims ir paliks Europą bėdoje. Tokia galimybė paskatino de Gaulle siekti savo nuosavos atomistinės (Nukelta 12 psl.)

ŠIANDIEN IR RYTOJ

PASAULYJE, pagal statistiką, esama 3 bilijonai 200 milijonų žmonių. Iš jų 41 milijonas yra komunistai. Dabar, po Chruščiovo nušalinimo nuo politinės scenos, komunistų partijos liko pakrypusios vienos į Maskvą, kitos į Pekiną, ir susidarė nemažiau reikšmingos frakcijos, kurios nenori pripažinti nei Maskvos, nei Pekino autoriteto.

Iš trisdešimt komunistų partijų, veikiančių legaliai ar nelegaliai Europoje, tik viena pasidavusi Pekino globai, tai Albanijos. Tačiau šešios Rytų Europos kompartijos laikosi rezervuotai Kremliaus atžvilgiu. Gi Vakarų Europoje Pekino šalininkų skaičius didėja ir jau kalbama apie skilimą kompartijose Belgijoje, Italijoje, Prancūzijoje ir Skandinavijos kraštuose.

Nedidelė narių skaičiumi JAV kompartija (10,000 narių) yra pasidavusi Maskvos globai. Priešingai, Pietų Amerikos kompartijos jau susiskaldžiusios, tarp kurių yra ir Argentinos kompartija su 70,000 narių. Dvylika kitų kompartijų P. Amerikoje dar nenori aiškiai užimti poziciją Maskvos-Pekino ginče, bijodamos susiskaldymo savo narių tarpe. Kuba ir Venezuela laikosi rezervuotai Maskvos atžvilgiu.

Afrikoje šiuo metu veikia 12 kompartijų ir jų padėtis neaiški. Alžiro, Maroko, Sudano, JAR ir Pietų Afrikos kompartijos pasiilieka Maskvos pusėje, penkios kitos kompartijos dar neapsisprendė dėl krypties, bet didžiūna jų simpatizuoja Pekinui. Senegalijos kompartija laikosi rezervuotai Maskvos atžvilgiu.

Komunistinės Kinijos kompartija narių skaičiumi yra didžiausia pasaulyje, net 17 milijonų kiniečių turi partijos bilietą, tuo tarpu Sovietijoje yra tik 9,8 milijonai narių. Indonezijos kompartija su 2 milijonais narių yra pasidavusi Pekino globai, tuo tarpu Š. Korėjos ir Š. Vietnamo kompartijų linija Pekinui dar neaiški. Su Japonija Azijoje yra 20 milijonų komunistų, kurių didžiūna pasidavę Pekinui.

Prileidžiant, kad tarp Sovietų satelitų nėra Mao šalininkų, atrodytų, kad Maskvos ir Pekino svoris konflikte yra lygus. Bet tai būtų tik paviršutinis vaizdas, nes susiskaldyme Pekinas jau yra patraukęs savo pusėn didesnę aktyvesnių komunistų skaičių.

Abu naujieji Kremliaus vadai Brežnevas ir Kosyginas bandys sustabdyti tolimesnį skilimą ir atstatyti Maskvos autoritetą, atkovojo iš Pekino pasaulio komunistų vadovybę. Bet vargu ar tas jiems pavyks, nes ginče tarp Maskvos ir Pekino buvo ne Chruščiovo asmuo, kuris buvo paaukotas, bet tautiniai, rasiniai ir imperialistiniai siekliai.

PRIEŠ RINKIMUS prezidentas Johnsonas panorėjo politiniams klausimais pasikalbėti su prezidentu Lincolnu. Technikų ir kosmonautų pagalba buvo praversti telefono laidai iki dangaus varų ir pasikalbėjimas, užtrukęs 3 minutes, Baltiesiems Rūmams atsiėjo 20,000 dolerių.

Nikita Chruščiovas, tuo metu dar buvęs valdžioje, nenorėdamas atsilikti, telefonavo Stalinui ir kalbėjosi pusę valandos. Pasikalbėjimas kainavo tik 15 kapeikų.

Nustebęs Chruščiovas paklausė, ar nepadaryta klaida.

-- Jokios klaidos nėra, -- atsakė telefonistė. -- Jūs skambino te į pragarą ir vietiniai pasikalbėjimai kainuoja tik 15 kapeikų...

Kas nauja
Pasaulyje

• STEBĖJUSIEJI CHOU EN-LAI vizitą Maskvoje tik iš išorinių aplinkybių galėjo spręsti apie Maskvos - Pekino susitaikymo galimybes. Spėjama, kad jei ir bus einama prie susitarimo, visa tai užims ilgesnį laiką. Brežnevas savo kalboje kad ir pabrėžė komunistų vienybės reikala, bet neatsisakė ir taikios koegzistencijos politikos su Vakarais, kas tikrumoje ir privedė prie konflikto su Pekinu.

Pekine tuo tarpu nesiliauja aštri propaganda prieš JAV ir taikią koegzistenciją.

• JAV PLIENO PRAMONĖJE numatoma įdomi ir aštri kova ne užilgo prasidedančiose derybose dėl naujos sutarties suunijos vadovybe. Dabartinis „plieniečių“ prezidentas McDonald laikėsi santūriai ir suprato plieno kainų kilimo įtaką į infliaciją. Jo politika atitiko prez. Johnsono patarimams nesiekti algų pakėlimo, kad priverstus pramonės vadovybę susilaikyti nuo plieno kainų kėlimo. Tačiau šiuo metu McDonald bus priverstas pakelti savo reikalavimų kainą, nes į jo postą kėsina didesnių reikalavimų šalininkas, tūlas I.W. Abel.

Ko jau ko, bet derybose plieno pramonės darbininkams bus reikalaujama ne menkesnės sąlygos, kaip Reutherio išsuderėtos automobilų pramonėje. Užtikrintos pensijos, ilgos (13 sav.) atostogos, užtikrinta darbo apsauga ir t.t., visa tai, ką keli plieno pramonės savininkai jau iš anksto yra pavadinę -- socializmu.

• NAUJIEJI KREMLIAUS vadovai bando įtikinėti Vak. Valstybių komunistų vadovybes, kad viena iš Chruščiovo pašalinimo priežasčių buvusio jo aktyvus prisidėjimas prie Stalino laikų žiauraus elgesio ir politinių priešų masinio naikinimo.

• PREZIDENTUI JOHNSONUI bus žymiai lengviau įgyvendinti savo planus, kada Kongrese likę respublikonai daugumoje priklausys „liberalų“ sparnui. Demokratų tarpe liko žymus skaičius „konservatyviųjų“ iš pietinių valstijų, bet „liberalai“ per rinkimus padidino savųjų persvarą.

• ATIDARYMAS VARTELIŲ Berlyno sienoje Vak. Vokietijai kainuoja dideles sumas pinigų. Kiek iš tikrųjų tas laisvesnis judėjimas į abi puses kainuos, paaiškės besitartinančiose derybose, kuriose R. Vokietija reikalaus stambių kreditų prekėms pirkti Vak. Vokietijoje.

Iš Rytų Vokietijos į Vakarus išleidžiami tik pensininkai ir paliegaliai, su viltim, kad jie jau nebegrįš.

Bonnos vyriausybė apsiėmė jiems mokėti pensijas, apriboti gydymu ir kt. 14 milijonų R. Vokietijos gyventojų Berlyno mūras lieka neperžengiamas.

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija kasmet skiria 1000 dolerių premiją kultūriniais reikalams. Šiais metais premiją paskyrė Br. Kvikiui už veikalą „Mūsų Lietuva“. Lapkričio 7 d. Clevelande įvykusiame draugijos metiniame susirinkime premija buvo įteikta laureatui. Nuotraukoje dr. M. Vaitėnas įteikia 1000 dol. čekį Br. Kvikiui. Kairėje prie stalo sėdi susirinkimo prezidiumo narys dr. D. Degesys.

V. Plodžinsko nuotrauka

BRONIUS KVIKLYS — OHIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ
DRAUGIJOS PREMIJOS LAUREATAS

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija, tęsdama savo pagirtinę tradiciją kas metai skiriant po 1000 dol. premiją kultūriniais darbams

paremti, šiemet savo premiją paskyrė Broniui Kvikiui už knygą „Mūsų Lietuva“.

Dar tik pirmam tomui

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos premijos laureato Br. Kvikiio dukrė Ramunė prie premijuotosios knygos „Mūsų Lietuva“.

V. Plodžinsko nuotrauka

- Mes tikimės, kad būsite patenkintas kambariu!

(Nukelta 12 psl.)

NATO GELBĖJIMAS...

(Atkelta iš 1 psl.)

minės jėgos, kuri gal ir nesumažinti visos Sovietų Sąjungos, bet galėtų padaryti tokius nuostolius, kad sovietams praeitų bet koks noras "užkabinti" Prancūziją.

Iš kitos pusės, norėdama sustiprinti europiečių pasitikėjimą Amerika, NATO vyr. vadas gen. Lauris Norstad jau 1960 metų rudenį siūlė sudaryti ketvirtą atominę galybę po JAV, Sovietijos ir D. Britanijos (prancūzai savo bombos tada dar neturėjo). Norstad spaudžiant Eisenhewerio Valstybės Sekretorių Christian Herter 1960 m. gruodžio mėn. NATO tarybos posėdyje pasiūlė NATO perleisti 5 atominius "Polaris" povandeninius laivus, kurie galėtų paleisti 80 raketų. Nuo to laiko ir prasidėjo diskusijos, kurios ir dabar nepasibaigė.

1961 m. prezidentas Kennedy pakartojo tą pasiūlymą, tačiau su sąlyga, kad NATO kraštai padidintų savo konvencionalines jėgas NATO sudėtyje. Pačioje Amerikoje pasigirdo smarkoka kritika. Walteris Lippmannas visą projektą pavadino "mėgėjišku, naivių ir kraštutinai negudriu", britų karo didvyris maršalas Montgomery jam davė "poppycock" -- nesamoniškas varda, o prancūzai multilateral force pavadinimą iškreipė į multilateral farce -- tarptautinę komediją. Be to, amerikiečiai labai nori su kitais pasidalinti savo atominių povandeninių laivų paslaptimis.

Toji paskutinė klaida privedė prie naujos idėjos -- NATO laivyną sudaryti iš paprastų pigių prekybinių laivų, tik apginkluotų

Polaris raketom. Tokie 25 laivai, kuriuos būtų gana sunku išskirti iš pasaulio jūromis plaukiojančių tankstančių laivų, galėtų reikalui esant apšaudyti savo raketom sovietų taikinius net už 4,500 km. t.y. pasiekti Maskvą ir net sritį prie Novosibirsko!

Toks laivynas turėtų mišrias įgulas ir plaukiotų po visai atskira vėliava. Reikšminys, kurio tarptautinė teisė iki šiol dar nežinojo. Sovietai pasiskubino pareikšti, kad jie tokius laivus laikys piratų laivais, kuriuos tarptautinė teisė leidžia naikinti ir taikos metu.

Savo 1962 metų susitarimu su britų premjeru Macmillanu prezidentas Kennedy visus tuos planus kiek sumaišė, pažadėdamas britų povandeniniams laivams perleisti "Polaris" raketas su atomineis užtaisais, kurios būtų tik britų žinioje.

Prezidentas Johnsonas, būdamas apskrus politikas, atrodė, nutarė eiti prie MLF sudarymo, nors jį jėitų tik amerikiečiai ir vokiečiai, visai tiksliai apskaičiuodamas, kad toks laivynas privers vieną ar kitą apsispręsti britus, prancūzus ir mažesnius NATO partnerius. Ir iš tiesų, britai sujudo kaip įgelti.

Kartu buvo išaiškinta, kad sovietai jokių būdu negalės tiksliai susiekti visus 25 po pasaulio jūras išmėtytus NATO laivus. Tam tikslui jie turėtų visą laiką ore laikyti per 260 tolimo skridimo žvalgybos lėktuvų. Norėdami to pasiekti, jie turėtų susilpninti kitas savo apsiginklavimo sritis. Pagaliau NATO dar galėtų paleisti kelis šimtus kitų laivų, kuriuos sunku būtų atskirti nuo "tikrųjų" su atomineis užtaisais. Taigi, iš kariško taško žiūrėnt, NATO laivynas nėra absurdas, o rimta grėsmė Sovietų Sąjungai, kuri dar vienu būdu būtų laikoma "užsachuota", bet šiuo atveju ne tik Amerikos, bet ir Europos naudai. Žinoma, ir čia yra tam tikra galimybė, kad JAV prezidentas ims ir neeis panaudoti atominių užtaisų... Tą ir teigia prancūzai.

Prie sienos priremta nauja britų vyriausybė peršia naują pasiūlymą, būtent, numatytą laivų skaičių sumažinti iki 10, bet už

AMERIKA PATARIA VOKIEČIAMS DOMĖTIS RYTŲ EUROPA

V. ALSEIKA

Amerikiečiai per savo diplomatinį atstovus Europoje kuroto mintį: kreipkite žvilgsnį į rytų Europą. Joje vyksta pasikeitimai ir dera juos išnaudoti. Tai lyg naujo vėjo pūstelėjimas. Jis pastaruoju metu išryškintas Vak. Vokietijoje, kai į vokiečius su sugestijomis kreipėsi JAV politikos vyriausias atstovas, ambasadorius McGhee.

Tai jau antroji jo kalba apie Vakarų - Rytų santykius. Pirmą kartą, vasario 18 d. kalbėdamas vokiečių draugijoje užsienio klausimams tirti susirinkime JAV ambasadorius kvietė peržiūrėti Vakarų - Rytų santykius. Antrą kartą McGhee, nuvykęs į Kaselio miestą, spalio mėn. kalbėdamas apie "Rytų Europą -- rūgimo sritį" plačiai išdėstė įvairius

taip MLF įeity ir britų povandeniniai laivai su Polaris raketom, ir lėktuvai, galį nugalėti A-bombas į sovietų taikinius. Tokiu būdu britai sudarytų didelę MFL dalį ir tuo pačiu gautų didesnę balsą. Šiuo atveju jie galėtų sumažinti vokiečių balsą, kurio jie taip labai bijo!

Prancūzai iš savo pusės grąso MFL sudarymo atveju visai iš NATO pasitraukti. Taigi, NATO atsidūrė rimtoje krizėje, iš kurios ji gali išeiti sustiprėjusi arba net visai suirti. Bet kaip minėjau, prezidentas savo rankoje turi didelį kozirį -- vokiečių sutikimą dalyvauti MLF. Bonnos vyriausybė skaito, kad ji su MLF sudarymu galėtų labai palankioje šviesoje išeiti į ateinančių metų rinkimus, todėl ji spaudžia prie tokio susitarimo ratifikavimo dar prieš rinkimus, kurie įvyks kitą rudenį.

Iš kitos pusės, negalima užmiršti, kad bet koks suartėjimas su vokiečiais sukelia triukšmą ir Amerikos liberalinėje spaudoje, už tat prezidentas Johnsonas turės pademonstruoti savo tikrai "bismarkiškumą" gabumus, kurių turėjimą jis jau įrodė vidaus politikoje.

pasikeitimo reikšminius Rytų Europoje ir pasiūlė, kad Vakarai turėtų padaryti reikiamas išvadas.

Kreipdamasis į vokiečius, JAV ambasadorius pasakė: "Jūsų kraštas jau nuo senesnių laikų turėjo glaudžius ryšius su Rytų Europos valstybėmis. Rytuose rasime daugelį vokiškosios kultūros įtakos pavyzdžių... Mano vyriausybė sveikina Federalinės Vokietijos valdžios pastangas pagerinti santykius su Rytų Europos kraštais!"

Vokiečiai atkreipė dėmesį, kad JAV diplomatas priminė tris lenkų ir čekoslovakų kompozitorius: Paderewskį (šis buvo ir politikas), Chopiną, Dvoraką ir prieš 300 metų Europą nuo turkų invazijos gelbėjusį Lenkijos karalių Joną Sobieskį. Atrodytų, kad vokiečiai buvo paklausti -- ar jįs girdėjote tuos vardus, ar žinote, ką yra padarę Ignas Paderewski ir Jan Sobieski? Žinoma, dvasiškai labiau išprusę vokiečių sluoksniai gerai nuvokia minėtų vyrų vaidmenį politikoje, muzikoje ar karo žygiuose.

Šuo pakastas kur kitur. Vokiečių politiniai komentatoriai samprotauja, kad iš amerikiečių pusės ir, reikia manyti, Washingtonui pritarus, pateiktas pasiūlymas: jūs, vokiečiai juk glaudinate santykius su Lenkija ir Čekoslovakija, jūs plečiate prekybos ryšius, tačiau to dar nepakanka. Tiesa, Vak. Vokietijoje nemažą veiklą yra išvystę iš Karaliaučiaus, Breslau, Leipzigo iškeltieji Rytų Europos klausimams tirti institutai, nemažas tyrimo darbas vykdomas ir vokiečių universitetuose, tačiau, prisipažįsta vokiečiai, dar vis per mažai nusivokiama apie Rytų Europos istoriją, apie tų kraštų gyvenimą, ten vykstančius reikšminius. Per pastaruosius 20 metų Vak. Vokietijoje permažai paruošta specialistų, susipažinusių su Rytų Europa bei jos problemomis.

JAV atstovas Bonnoje, reikia manyti, vokiečiams paskleidė mintis turėdamas galvoje ir Washingtono politiką ir ypatingai atsižvelgdamas į besikeičiančią

padėtį, į komunistinio "monolitą" byrėjimą. Amerika jauseniai yra atkreipusi dėmesį į rūgimo reikšminius Varšuvoje, Prahoje ir Budapeste, į satelitinį kraštą siekiamą labiau suglaudinti okidinius ir kultūros ryšius su Vakarais. Dar daugiau -- jau nebegalima laikyti utopija, kad vieną gražią dieną satelitiniai kraštai galėtų įsijungti į Europos Bendrąją Rinką.

JAV ambasadoriaus kreipimasis į vokiečius, sugestijos pradėti artinimosi žygius rytų bloko kraštų kryptimi, tas naujo atspalvio "Amerikos balsas", suprantama, vokiečiuose kelia ir susidomėjimo ir nerimo nuotaikas. Nemažą vokiečių tokią "artėjimo su Rytais" politiką sieja su vokiškųjų reikalavimų atsižadėjimo politika. Tie vokiečiai -- ir jų rasime netik vadinamųjų radikalijų, bet ir žymiai platesnių gyventojų sluoksnių tarpe, aiškina, kad "gerai, mes pradėsime artėti su tokia Lenkija, bet tokio artėjimo pirmąją sąlyga galėtų būti vakarinių Lenkijos sienų, ties Oderio - Neisės upėmis, pripažinimas..." O tai klausimas, kurį tenka atidėti vėlesniam metui, kada būsianti sudaryta taikos sutartis. Iš kanclerio Erhardo pareiškimų parlamento debatuose Bonnoje seka, kad Vak. Vokietijos vyriausybės nuomone, ligi taikos sutartį pasirašant Vokietijai turėtų priklausyti ligi

1937 m. gruodžio 31 d. buvusios sienos. Jis dar pabrėžė, kad sienų klausimas su Rytų kaimynais būsias sprendžiamas taikos sutartimų keliu, o Lenkija patikinta, kad jos atžvilgiu vokiečiai nesigriebsią prievartos priemonių.

Tai ateities reikalas. Iš tikrųjų, psichologiškai žinint vokiečiams nėra ir nebus lengva labiau artėti su Lenkija ir su Čekoslovakija. Tačiau iš Washingtono pūčią vėjai verčia svarstyti naujus kelius ir dabar patys vokiečiai pripažįsta: jau bus praėjęs metas, kai teko išimtinai orientuotis į Vakarų, tuo pačiu metu ignoruojant Rytus. Pagaliau, ir vis labiau tiksliai kylanti Vakarų Europa jau mažiau priklauso nuo JAV ir jai įmanoma siekti didesnės ar mažesnės rizikos.

Ir vis dėl to teks atsižvelgti į sąjungininkų norus. Jau minėtas JAV ambasadoriaus Bonnoje skatinimas bei aiškos sugestijos vokiečius verčia aiškintis: na, ką gi, mes jau daugiau domėsime pačia Rytų Europa, jos istorija bei kultūra. Rytai tokias pastangas galės laikyti ir toliau "revanšistinio" pobūdžio, tačiau tai negalės sutrukdėti pradėti objektyvias diskusijas su Rytų Europa. Ką jos išryškins, kiek jos prisidės prie santykių su Rytų Europa suglaudimo -- tai jau ateities klausimas.

* VAK. EUROPOS SPAUDA spėja, kad prez. Johnsonas savo užsienio politikoje pirmoje eilėje stengsis sustabdyti de Gaulle "destruktyvią politiką". Toje srityje nuolaidos parodytų JAV silpnumą. Toje kovoje numatoma sulaukti aštrių krizių.

Bronius Kviklys

(Atkelta iš 1 psl.)

asmenišką darbą ar nuopelnai, bet darbas, skirtas Lietuvai.

Į iškilmes iš Bostono atsilankęs "Mūsų Lietuvos" ir Lietuvių Enciklopedijos leidėjas Juozas Kapočius pasidžiaugė, kad Ohio Liet. Gydytojų Draugija jau antrą kartą atkreipė dėmesį į jo leidyklos darbą, pirmą kartą suteikiant premiją Lietuvių Enciklopedijai, o dabar jo leidžiamai Br. Kviklio knygai. Tai džiugus reiškinys, nes premijomis pagerbiami ne tik autoriai, bet kartu įvertinamas ir leidyklos darbas. O leidyklos taip pat užsitarnauja tokio dėmesio, nes jųjų klausimas, leidžiant lietuviškus leidinius, nėra, kiek iš to bus pelno, bet ar bus galima bent lygiomis išsiiversti. Pripažinimas ir įvertinimas leidėjų darbo žymia dalimi prisideda prie mūsų bendrųjų kultūrinių pastangų įgyvendinimo.

Į iškilmes buvo atsilankę PLB valdybos nariai St. Barzdukas, M. Lenkauskienė ir A. Mikulskis su poniu, Tėvynės Garsų radijo valandėlės vedėjas (praeitų metų premijos laureatas) Juozas Stempušis su poniu, L. B. Apyl. pirm. F. Eidimtas su poniu ir eilė kitų svečių.

Ta proga buvo apžiūrėta įvairi ir turtinga Br. Kviklio atsivežta paroda su išstatytais Nepr. Lietuvos garbės ženklais, medaliais, įvairių organizacijų suvenyrais, lietuviškais pinigais, įžymiųjų mūsų žmonių rankraščių ir autografų, pirmųjų lietuviškų spaudos leidinių pavyzdžiais ir t.t. Visa tai rodo į Br. Kviklio nepaprastą kruopštumą, pasižventimą ir meilę tai sričiai, kuria apsaugojama daug istorinės ir brangios medžiagos. Toje srityje pasireikšti ne daug kas turi kantrybės ir pašaukimo.

Lietuvių visuomenė susilaukė vertingo ir naudingo veikalo. Ohio lietuviai gydytojai, tą darbą įvertindami, parodė gražų ir sveikintą pavyzdį.

TAIGI, UGNIMI DARYTAS... TAI KAS IŠ TO?

Stroh's yra skoningesnis, štai kas. Dageiliui žmonių ugnimi darymas reikšia švaresnį, šviežesnį skonį, specialų nuo briaunos iki dugno skonį. Kiti negali to išreikšti žodžiais. Bet visi Stroh mėgėjai sutinka... nes jie pasirenka ugnimi darytą skonį!

Stroh's
AMERICA'S ONLY FIRE-BREWED BEER

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabriku baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, pardavinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE

6211 So. Western Ave., Marquette Parke

Tel. PROspect 8 - 5875

3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. VICTORY 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmą, ir ketvirtą. nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, TAIP PAT IR MAISTĄ SIUNČIA

licenzijuota lietuvių įmonė, registruota
U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Marquette Gift Parcels Service

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Tel. CA 5-1864

2439 West 69 St. ir 2608 West 69 St.

Chicago, Ill. 60629. Tel. WA 5-2737

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pageidaujamų prekių PAPIGINTOMIS KAINOMIS.

Akordeonai, siuvamos mašinos, skalbimo mašinos, automobiliai, pianinai, motociklai iš Europos ir Sov. Sąjungos sandėlių.

Vedėjai E. & V. Žukauskai

PETKUS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

THE LITHUANIAN
NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO. 44103
TELEPHONE: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case
of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Išaina: pirma-
dieniais, trečiądieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

TAUTINIO DARBO VAGOJE

Tautinės srovės organizacijos, jų veikėjai negali pasigirti didesnės reklamos sugebėjimais. Jie dirba tam, kad būtų atlikti užsibrėžti tikslai, kad būtų įgyvendinti ne tik tautinei srovei, bet ir visai lietuvių visuomenei naudingi ir prasmingi darbai. Bet būtų netikslu, darbą dirbantiems moralinė skriauda, jei tie visi darbai taip ir liktų kuklumo skraiste prigaubti, niekur nepaminėti ir visuomenės dėmesys į juos neatkreiptas.

Žvelgę į tuos darbus, matysime jų plačią apimtį, įvairumą ir didelius įsipareigojimus. Visų tų darbų, siauriau ar plačiau besiskleidžiančių, viename straispnyje ir nesuminėsi. Bet nors kelis jų paminėjus jau matysime, kad tautinė srovė mūsų išeivijoje yra užėmusi tvirtą, pozityvią ir našią poziciją, apimančią plačius visuomeninius, kultūrinius ir politinius barus.

Štai, kad ir jaunimas, susispietęs Korpi Neo-Lithuania eilėse, šį mėnesį švenčia tos akademinės organizacijos 42 metų sukaktį. Ta tradicinė šventė minima ir iškilmingai švenčiama kiekvienais metais. Bet ne čia tos organizacijos veikimo esmė ir darbo prasmė. Tai tik gilesnio savo uždavinii įsisąmoninimo ir tolimesnių įsipareigojimų apvairinimas. Tos organizacijos esmė glūdi mūsų akademinio jaunimo tarpusavio ryšyje ir uždavinuose, kurie juos jungia ir skatina pasiūvesti lietuviškam darbui. Nėra tai nei savo narių skaičiais, nei ypatingai visuomenėje išsiskiriančiais darbais besididžiuojanti organizacija. To ji niekad ir nesiekė. Bet jų įmetinės šventės ir kiti vieši, visuomenei prieinami renginiai tarnauja dar ir tam, kad visuomenė galėtų pasidžiaugti lietuvių akademinio jaunimo, jo organizuotumu ir jų tikslų nedviprasmiškumu, žvelgiant į jų veiklą lietuviškojo požiūriu. To jaunimo auklėjimosi, darnaus sugyvenimo ir savo misijos supratimo sintezėje glūdi jėga, kuria visa lietuviškoji visuomenė gali didžiuotis, kaip džiaugiasi ir kitose organizacijose susispietusių jaunimo gretomis, jų darbais. Be to, vyresnioji karta galėtų dar pasidžiaugti ir pasigėrėti to jaunimo organizacijų darniu sugyvenimu, bendradarbiavimu ir tolerancija. Kai kada vyresnieji mūsų veikėjai galėtų toje srityje pasiekti gražių pavyzdžių.

Korpi Neo-Lithuania, žengdama į 43 metus, auga netik skaičiumi. Ji auga vidiniu susiklausymu, idėjinio brandumu ir vis ryškėjančiu savo uždavinių supratimu ateičiai.

Tautinė srovė šiais metais, tai viename, tai kitame mieste ruošiant prez. Antano Smetonos minėjimus, parodė taip pat visuomeninio brandumo ir taip reikalingos tolerancijos bruožų, sugebant tų minėjimų ruošime apjungti platesnius visuomenės sluoksnius, aišku, tuo pačiu išskleidiant ir kitų organizacijų teigiamuosius bruožus visuomeninio subrendimo ir tolerancijos srityje. Užtautos pagarbos parodymas galimas siaurame ratelyje, galimas ir platesnėje visuomeninėje apimtyje. Tautai užsitaravusių asmenų pagerbimas, jų nuopelnų tinkamas ir orus prisiminimas turi nepaprastos reikšmės mūsų visų, ne vien tik tautinės srovės, jėgų glaudinimui bendrus ir tautai reikšmingus įvykius ir žmones minint, jiems tinkamą pagarbą atiduodant. Kažin, ar kiti įvykiai tiek pasitaravo mūsų visuomeninei tolerancijai ir tautiniam susipratimui išskirti.

Išgirsime įvairių nuomonių prez. Ant. Smetonos monografiją daugelį paskaičius. To niekas ir nesitikėjo išvengti. Bet jau pats monografijos išleidimo faktas yra savaime teigiamai vertintinas įvykis. Turinio interpretacija yra laisvų ir galvojančių žmonių privilegija. Monografijos išleidimas buvo tautinės srovės pareiga. Toji pareiga yra įgyvendinta. Atliktas darbas susilaukia vis daugiau komplimentų ir pagyrimų.

Yra darbų, kurie kartą pradėti, nesibaigia. Juos ištesėti yra jau ilgesnių distancijų planavimo ir ne vienos valdybos kadencijos darbas. Ir taip, kaip tautinės srovės veikėjo Juozo Kapočiaus darbas jo leidykloje Bostone turi ilgą laiką užimančių projektų, taip Vilties leidykla turi vykdyti jai uždėtą pareigą -- ištesėti ir tęsti ne tik Dirvos, bet ir kitų leidinių leidimą ir jungtis į spausdinto žodžio skleidimą ir populiarinimą mūsų visuomenėje. Tie darbai, tai ne vieno žmogaus darbai. J. Kapočius nebūtų prisilėmęs svarbus ir išeivijos istorijoje reikšmingo Lietuvių Enciklopedijos leidimo, jei neturėtų pasitikėjimo lietuviškąja visuomene. Dirva neturėtų prasmės savo egzistencijai, jei ne tvirtas tautinės srovės ir platesnės lietuvių visuomenės pasitikėjimas. O kad tas abipusis pasitikėjimas yra gyvas ir ryšys su visuomene glaudus, įrodė Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija, dvejomis premijomis atžymėjusi J. Kapočiaus leidyklos darbus, o Dirvos leidėjai patyrė šiltą ir jautrų atsinešimą Bostone.

Bostonas ir Clevelandas parodė gražų pavyzdį ir atžymėtiną dėmesį lietuviškam spausdintam žodžiui. Tų pavyzdžių nestigo anksčiau, reikia tikėtis, kad jie bus gražiau paskatu ir kitoms lietuvių kolonijoms nepasigėsti vien tik savų reikalų - reikalėlių dienotvarkėje. Kartais svarbu ir naudinga pažvelgti plačiau, įvertinti darbus, dirbamus visos, o ne vien tik vietinės visuomenės naudai. (J.Č.)

DĖL METMENŲ...

Prieš kiek laiko parašiau keletą pastabų "Ties 8-ju Metmenų Nr.". Jos tilpo lapkričio 4 d. Dirvoje su pakeista antrašte: "Metmenis pavarčius". Ji klaidina, nes Metmenis ne pavarčiau, bet perskaičiau. Be to, niekados nerašiau "Metmenis, kurios" ar "Metmenys... rekomenduotinos", bet "Metmenys, kurie" ir "Metmenys... rekomenduotini".

Toje knygoje du garsūs Marlaus Katiliškio ir Kosto Ostrausko įnašus į tą numerį aš pavadinau "gabalais". Dirvoje jie virto "straipsniais" (ir dar labai "gyvi paskaityti"), nors juos jokių

būdu negalima pavadinti straipsniais (prastine prasme). Pagaliau esu Vytautas ar V., bet jokių būdu ne "Vyt." Meškauskas

NETIESA APIE LIETUVIUS BUV. PREZIDENTO J. F. KENNEDY KNYGOJ

Baltijos Moterų Draugijos pirm. G. Žilionienės dėka iš New Yorko gavau iškarpu, laiškų nuorašų, atkreipiant dėmesį į žuvusio JAV prezidento J. F. Kennedy knygą "A Nation of Immigrants".

Toje knygoje du garsūs lietuviai pristatomi kaip lenkai: lietuviai, padėjęs JAV išsikvoti nepriklausomybę Tadas Kosciuszka ir pirmasis (nuo 1659 metų)

Lietuvos atstovas Urugvajuje A. Grišonas apie pasiuntinybės veiklą

J. ŠATORIUS

Lankydamasis Urugvajuje spalio 20 d. buvau priimtas Lietuvos atstovo Urugvajuje A. Grišono Lietuvos pasiuntinybėje Montevideo, calle Ciudad de Paris 5836, kuris papasakojo apie save ir apie mūsų pasiuntinybės kovą už Lietuvos išlaisvinimą. Šioje kovoje, skelbiant laisvąjam pasauliui Lietuvos okupanto daromas lietuviams skriaudas A. Grišonui aktyviai talkininkauja pasiuntinybės spaudos attache Kazimieras Čibiras, apie kurio nenulstamą veiklą labai plačiai yra rašęs Lietuvių Dienų žurnalas š.m. birželio numeryje.

-- Gal galėtumėte suteikti apie save šiek tiek biografinių žinių -- paprašiau p. A. Grišono.

-- Esu gimęs Kijeve 1902 m. liepos 9. Ten baigęs pradžios mokslo, vėliau įstojau į dvasinę seminariją, gi pasibaigus I-jam pasauliniam karui su tėvais atvykau į Lietuvą ir 1920 m. stojau tarnauti į Krašto Apsaugos Ministeriją. Nuo 1922 iki 1923 m. vasario mėn. esu dirbęs Vidaus Reikalų Ministerijoje. Privalomąją karinę tarnybą atlikau Lietuvoje nuo 1923 iki 1925 m. 1925 m. rudenį įstojau į Klaipėdos Konservatoriją, kurios dainavimo (boso) ir muzikos dėstyto klase baigiau 1929 m. vasarą. Gyvendamas ir studijuodamas Klaipėdoje dainavau besikuriančioje Klaipėdos operoje Mefistofelio partiją keliolika kartų.

Mano pastangos persikelti į Kauno operą ir ten pastoviai įsikurti nebuvo sėkmingos: etatai buvo perpildyti ir teko ieškoti laimės užsieniuose, Argentinoje. Atvykęs į Buenos Aires 1930 m. tuoj buvo priimtas į šio didmiesčio operos chorą ir kvartetą, kuriame dirbau apie metus laiko.

1931 m. Buenos Aires buvo įsteigtas Lietuvos konsulas ir konsulo pareigas tada buvo atsiųstas Gaučys. Jis pasikvietė mane tarnauti Lietuvos konsulate ir ten dirbau nuo 1931 iki 1936, eidamas pasiuntinybės raštinės vedėjo pareigas. Mūsų pasiuntinybės veikimas Argentinoje, Buenos Aires, buvo sustabdytas Perono vyriausybės 1946 m. Kaip žinoma, mūsų pasiuntinys Grauzinis buvo akredituotas visai Lotynų Amerikai. Buvo padėtos pastangos, kad mūsų diplomatinė atstovybė persikeltų iš Buenos Aires į Montevideo, Urugvajų. Pastarojo krašto vyriausybė, giliai su-

pradama ir atjausdama daromą Lietuvai ir mūsų tautai skriaudą, sutiko, kad mūsų teisėti diplomatinės atstovai persikeltų į sostinę Montevideo, kas ir buvo

Lietuvos diplomatijos šefu St. Lozoraičiu ir su kitais laisvajame pasaulyje akredituotais ir pripažintais Lietuvos diplomatais?

Lietuvos įgaliotas pasiuntinys A. Grišonas (kairėje) sveikinasi su Urugvajaus prezidentu Luiz Giannastasio diplomatinio korpuso priėmimo metu, Šalia prezidento stovi užs. reik. ministras Zorrilla de San Martin ir ministrų tarybos sekretorius dr. Posadas.

įvykdyta 1947 metų pradžioje. Tuo būdu ir aš persikėliau iš Buenos Aires į Montevideo, kur dirbu nuo 1947 metų balandžio pradžios. Tuoj persikėliau buvau paskirtas raštinės vedėju, gi nuo 1959 m. birželio 20 d. buvau pakeltas į pasiuntinybės attache, konsulo pareigoms eiti. Mirus pasiuntiniui Grauziniui, nuo 1962 m. birželio vidurio esu akredituotas prie Urugvajaus vyriausybės, kaip Lietuvos pasiuntinybės charge d'affaires, atseit, pasiuntinybės reikalų vedėju.

-- Ar Urugvajaus vyriausybė nedaro Jūsų diplomatinei veiklai kokių nors suvaržymų?

-- Ne, jokių kliūčių ar suvaržymų nėra niekada tekę man patirti. Mūsų čia išduodami dokumentai turi pilną teisę galią kaip ir kitų panašių diplomatinių įstaigų išduodami dokumentai. Tuoj po II-jo Pas. karo, daug klaidingai informuotų asmenų manė, kad Lietuvos atstovybė Urugvajuje yra sovietų kontroliuojama. Tačiau kai šie reikalai buvo tinkamai išaiškinti, visi asmenys, kurie nepriėmė Sov. Rusijos peršamos pilietybės, tebesinaudodami mūsų konsulariniais patarimais. Čia norėčiau ypač pabrėžti ir kartu padėkoti Urugvajaus vyriausybei, kuri visada rėmė ir remia mažųjų, o ypatingai Sovietų užgrobtų tautų pastangas išsikvoti savo pilną nepriklausomybę.

-- Kokie Jūsų santykiai su

-- Visi Lietuvos diplomatai pripažįsta St. Lozoraičių, kaip mūsų visų diplomatiškų pastangų koordinatoriaus, vadovaujantį autoritetą. Neabejoju, kad visi laisvosios Lietuvos diplomatijos atstovai akyiai seka savo akredituotų kraštų ir tarptautinę politiką. Yra dedamos visos įmanomos pastangos, kad paspartinti Lietuvos išlaisvinimo bylos supratimą ir svarbą plačiojoje Urugvajaus masėje ir tuo pačiu tų kraštų politikų sąmonėje.

-- Kaip plačiai yra žinomas Lietuvos bylos reikšmas Urugvajaus gyventojų tarpe?

-- Norėčiau tikėti, kad eilinis Urugvajaus gyventojas, nekeikiant apie vadovaujančius užs. reikalų ministerijos pareigūnus, puikiai žino Lietuvos išlaisvinimo bylos eigą ir daug geriau apie šiuos reikalus nusimano, negu tariajamieji kai kurie krašto inteligentai, kuriems terūpi tik sava materialinė gerovė.

Mūsų pasiuntinybė gauna daug laiškų, kurių rašytojai prašo žinių apie Lietuvą. Turiu pasakyti, kad iki šiol turėjome pakankamai literatūros ispanų kalba, kurią siūsdavome tokioms prašantiems. Ypač populiarius buvo ir tebėra žurnalas ispanų kalba "Baltic Review", kurio išsamūs straipsniai supažindina šio krašto gyventojus su dabartine Lietuvos išlaisvinimo bylos eiga. Taip pat neužmirština, kad čia esančios 4-rios radijo programos daug pri-

sideda prie Lietuvos vardo garsinimo ir bolševizmo kaukės nuėmimo.

-- Ar Lietuvos diplomatija laisvajame pasaulyje nenumato greitu laiku kreiptis į kurią nors Lotynų Amerikos vyriausybę, kad pastaroji JT iškeltų Lietuvos ir viso Pabaltijo pavergimo klausimo artimiausioje JT sesijoje?

-- Šis klausimas yra labai opus. Mes jį svarstėme daug kartų. Tik prisiminkime tokios Vokietijos priverstiną padalinimą, kurios 18 milijonų gyventojų yra kol kas nurašyti bolševizmo vergijon. Neabejoju, kad diplomatijos šefas St. Lozoraitis šį klausimą labai atidžiai seka ir kai tik bus tinkamas momentas, mūsų krašto pavergimo klausimas bus iškeltas JT pilnatyje.

-- Kokį Jūsų ateities planą Lietuvos laisvinimo reikale?

-- Be šio krašte vykdomos gyventojų supažindinimo su Lietuvos byla akcijos, palaikome ir palaikysime glaudžius ryšius su visomis mums palankiomis diplomatinėmis atstovybėmis Urugvajuje. Kai ateis tinkamas momentas, tikiu, kad mes tikrai surasime diplomatus, kurie iškels Lietuvos pavergimo reikalą JT plenumo, ten kur Sovietai neturi veto teisės. Mūsų diplomatai atidžiai seka pasaulio įvykių raidą ir yra pasiruošę veikti, kai tik išmūš tinkama valanda. Su dideliu dėkingumu aš visada prisimenu šiais metais mirusio Urugvajaus prezidento Fernandez Crespo mums rodytą palankumą, kuris gliai suprato ir išgyveno mūsų tautos pavergimą. Ir šiandien šiame krašte galima surasti žmonių, kurie mums padės mūsų kovoje už išlaisvinimą. -- nuo širdžiai baigė A. Grišonas.

TORONTO

• Muziko Stasio Gailevičiaus 60 metų amžiaus ir 35 m. muzikinės veiklos įvertinimas ir pagerbtuvės įvyksta lapkričio 14 d., 8 val. v. Prisikėlimo parapijos salėje. Be įprastinių vaišių ir kalbų bus plati meninė programa, kurią išpildys sol. Žiemelytė, sol. V. Verikaitis, vyrų kvartetas ir Varpas choras.

• Lietuvių Tautinės Sąjungos Toronto skyriaus narių metinis susirinkimas įvyks lapkričio 15 d., 4 val. p. p. Lietuvių Namuose. Šis susirinkimas yra labai svarbus ir valdyba prašo narius gausiai jame dalyvauti.

• Majoras S. Asevičius, Lietuvos kariuomenės savanoris-kūrėjas, jau kuris laikas serga ir gydomi Šv. Juozapo ligoninėje (kambarys 402). Ligonijai linkime ko veikliausiai pasveikti.

DIRVOJE GALITE ĮSIGYTI AR UŽSISAKYTI ŠIAS NAUJAI PASIRODŽIUSIAS KNYGAS:

Shakespeare — Hamletas — 5 dol.
Ant. Sukys — Du mediniai ir trys geležiniai kryžiai — 3 dol.
Dr. J. Prunskis — Mokslas ir Religija — 2 dol.
Nerima Narutė (poezija) Relikvijos — 2 dol.
L. Dambrinas — Lietuviškas auklėjimas šeimoje — 50 centų.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Imp. 3-Star FRENCH COGNAC	5th	4.59
2. Antique Bourbon Kentucky Str. Whiskey	5th	3.98
3. CANADA DRY VODKA	5th	2.98
4. Imp. French NAPOLEON Brandy	5th	3.35

5. COINTREAU Liqueur	5th	4.75
6. CHIANTI Imported Wine	5th	.98
7. Zeller SCHWARZE KATZE	5th	1.29

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

AKIMIRKOS

Ponių darželiai, demono uodega...

BRONYS RAILA

Tie laikai, kada žmonių bendruomenės santykiuose būdavo jaučiama šiek tiek dženelmeniško ir nors truputį dar apčiuopiami aristokratiški manierų pėdsakai, savaime aišku, yra jau praėję ir visiškai pasibaigę mūsų "tremties" dienomis.

Dabar jau visi esame lygūs. Dabar jau kiekvienam iš mūsų pasidarė sunkiai beižmonomastar-pusavinis ramumas, švelnumas, grakštumas arba elegancijos polėkiai santykiuose su damomis. Vis rečiau bematyti gerų pavyzdžių, kurie mūsų širdis keltų link to, ką W. Goethe vadino "das ewig, weigliche". O apie dar senesnius laikus, apie minezingerius, ar apie Renesanso priešaušrio grakštų poetą Petrarką ir jo sonetus Laura, jo nuostabiąsias canzonas yra ką nors girdę, je tiktai labai retas mūsų šių dienų dinosauros.

Mes skubiai grįžtame į Neanderthalio laikmečių žmogaus prototipą.

Norite pavyzdžių? M. Krupavičius savo žavingoje studijoje apie Salomėją Nėrį-Bačinskaitę sakosi: "Kiečiausiai ir pikčiausiai apie S. Nėrį rašė V. Lozoraitienė, lyg ji pati būtų toks idealas ir į jos darželį nebūtų pagrindo mesti akmenėlio. Jos visas straipsnis iki kokuomo piktas..."

M. Krupavičius, kaip matyti, yra tvirtų principų naujasis mūsų literatūros kritikas, nes niekaip negali apsieiti be "pagrindo". Jis turėjo "pagrindo" manyti, kad Bernardas Bučas, Salomėjos vyras, buvo ne tik kairysis, bet ir kietos rankos bolševikas dar Nepriklausomybės laikais. Dabar jis ir vėl, jeigu tik panorėtų, tai turėtų "pagrindo" mesti kietą akmenėlį į p. V. Lozoraitienės darželį (tik dar nežinome, -- rūtų ar morkų prisodintą)...

Ak, nemesk lengvabūdiškai akmenėlių į ponių darželius, nors jos ir nebūtų tikri idealai. Į laikraščius ar į žurnalus mes dažnas dar parašome korespondencijas, straipsnelius, ilgus straipsnius ar net penkių sieksnių paklodes, kaip aš, -- tik dėl to, be abejo, dar nėra pagrindo manyti, kad visi tampame idealais. Apie mažus ar didelius idealus vis dar rašo žmonės, o ne jais įsikūniję idealai. Kaip žinoma, yra pagrindo manyti, kad tik Bibliją parašė idealai, ir nors jos autoriai buvo mirtingi žmonės, bet už tai jų lūpmis kalbėjo pats Dievas.

Šiaip jau visokios rašiliaus istorija ir kritika dar nereikalauja, kad visi rašytojai ir laikraštininkai būtų idealai. Daugelis net sako, kad visai nėra "pagrindo" to reikalausti. Daugumas vis tebe-reikalauja, kad būtų rašoma kiek galima didesnė tiesa. Prasilenkimas su faktine ir menine tiesa vis dar tebelaikomas mokslo ir literatūros idealams didžiausiu nusikaltimu.

Ir teisingo dalykų aprašymo taip pat dar niekas neveda nei pikto, nei kokuomo. Tiesa palieka tiesą, net jeigu ji būna ir koki...

Perskaičiau dar kartą šį jau prieš keturius metus išspausdintą Vincentos Lozoraitienės straipsnį apie "Salomėjos Nėries kelią", ieškodamas pagrindo ne akmenėliams į darželį mėtyti, bet jos pikto ir kokuomo.

Taip, kiekvieno mūsų rašinyje gali būti žodžių, vietų ar niuansų, dėl kurių būtų galima ginčytis ar pageidauti kitokios pasakymo formos. Pvz., kai Salomėjos perėjimą į kairę Lozoraitienė pavadina "beprotišku poetės žygiu", savaime aišku, kad dėl tokio teigimo niekada nebus vieningos nuomonės. Bolševikai tą žygi visada laikys pačiu protingiausiu. Aš irgi jo neįjungčiau suprotinumo ar beprotybės sąvokomis, o tik su ideologiniu rašytojos perversmu ir apsisprendimu eiti nebe už tą,

o už kitą idėją.

Bet Krupavičius puola straipsnio autorę ne už tai. Labiausia už tai, kad ji neigiamai įvertino politinį Salomėjos pasirinkimą, kartu teigdamas, jog ir Salomėjos būdas buvęs ne toks tik naivus, švelnus, jautrus, kaip visuotinai kartojama, bet protarpiais labai šaltas, nežmoniškas, net žiaurus. Esą, kartą ji net savo sergančios motinos nenuėjusi aplankyti Kauno ligoninėje.

Už to Krupavičius ir pasigriebia, darydamas keliones pas Salomėjos senutę motiną ir jos seserį Chicagoje ir su jomis ilgai išsikalbėdamas, kaip iš tikrųjų buvę. Ir jis perpasakoja jų teigimus, kad taip nebuvę: kad Salomėja visada buvusi gera, maloni, atvira, nuoširdi, o jaunystėje pamaldai dukteris ir sesuo. Būčiau nustebęs, jei sesuo ir ypač 82 metų senutė motina kitaip kalbėtų ir jautų. Tokio monstruozinio kumo, kur motinos žiauriai pasisakytų apie savo vaikus net ir didžiausioje jų nelaimėje ar nusikaltimuose, labai retai pasitaiko visame pasaulyje ir ypač lietuvių motinų tarpe. Salomėjos motina ir sesuo savo širdies logikomis kalbėjo labai gražiai ir teisingai, ir kiekvienas mes galime tik džiaugtis jų tauriais motiniškais ir seseriškais jausmais.

Tiesa, motinų liudijimai pagarbiai išklausomi visuose civilizuotų valstybių ar žmonių teismuose, į kuriuos patenka jų vaikai, nors kaip tiesioginiai procesualiniai įrodymai jie čia rečiau būna priimami. Dar visai neseniai prezidento Kennedy žudiko Oswald motina taip pat labai energingai ir gražiai laikraštiniams liudijai apie savo nieku nenuskaltusį sūnų...

Patikėsime ir mes, kad Salomėja lankydavo savo motiną Kauno ligoninėje, kai ji tengulėje susirgusi. Pagaliau, ne V. Lozoraitienė mus klaidino, nes ji tik patvirtino šį faktą, sutikime, klaidingai pateiktą minėtoje bolševikinėje knygoje. Krupavičius tik nežinojo, su kuo ginčytis...

Bet tatau nieko neišsprendžia apie dešimtų metų faktų, žymiai svarbesnių ir visuotinių, kuriuos savo straipsnyje aptarė V. Lozoraitienė.

Kaip iš davinų matyti, tą straipsnį ji parašė gana atidžiai perskačius visą Salomėjos Nėries poeziją ir storą, 563 puslapių "Literatūros ir Kalbos" ketvirtąjį tomą, kurį 1959 m. išleido Lietuvos TSR Mokslų Akademija ir kur yra sudėta daugybė visokių rimtų ir nerimtų, tikrų ir netikrų, bolševikų ir neutralių asmenų liudijimų apie Salomėjos gyvenimą nuo jos vaikystės ligi mirties.

Ir ji gana rūpestingai ir atsijotai atpasakojo to rinkinio pateiktus faktus, paillustruodama juos Salomėjos poezijos ištraukomis. Taip pat pridėdama savo lietuvišką požiūrį ir savo įspūdžius, ir dargi tokius daugiau moteriškus, kiek sujausmintus, persunktus ne pykčio, o greičiau skausmo ir liūdesio. Gi svarbiausia, politiniuose ir tautiniuose Salomėjos kelio ir veiksmų aprašymuose ji sugebėjo nepadaryti nė vienos klaidos, nė vieno prasimanymo, nė vieno teigimo, kurio nebūtų galima įrodyti, nė vienos kvailiausios legandos, kokių buvo pripompuota apie Salomėją Lietuvoje ir ypač dabar "tremtyje". Iš to tik matyti, kad V. Lozoraitienė, prieš rašydama, gana sąžiningai išstudijavo apie Nėrį sovietinius šaltinius bei mūsų čia kitus žinomus šaltinius ir jos poeziją, žymiai atidžiau ir su daug blaivesne galva, negu M. Krupavičius.

Ir aš niekur nepastebėjau jos straipsnyje nei kokuomo, nei pikto. Gal tik šiek tiek pasipiktinimą. O jei kas dar neužmiršo lietuvių kalbos, tas atsimins, kad pikto ir pasipiktinimas yra visai ne tas pats dalykas.

(Nukelta 1 psl.)

Tad kur čia žvirblis numynė peledai koją?

Nežinau, bet viena M. Krupavičiaus straipsnio pastraipa į tai lyg vėstų.

Jis rašo: "Bepig mums čia, laisvuose kraštuose, kur nepasiekia bolševikiškoji ranka ir kur saugiai jaučiamės, lyg į motinos sijną įsisuop. Bepig kaltinti ne tik Salė, bet ir kitus mūsų rašytojus, kaip Putiną, Paukšteli, B. Sruogą, K. Borutą, A. Vėluolį ir kitus (nepamirštant dar ir J. Grušio, B.R.) "talentų išpardavinėjimu ir neatsparumu pa-gundai savo pašaukimą paversti pragyvenimo profesija". Bet kokią dainą uždainuotų Lozoraitienė ir kiti poetės kritikai, jei būtų pasilikę Lietuvoje bolševikų rąkose?" -- klausia riteriškai Krupavičius.

Ši tema labai svarbi ir sudėtinga, tik ji mus nuvestų per daug į šoną. Tad dar patylėkime, "lyg į motinos sijną įsisuop", ypač kad Lozoraitienė kitų rašytojų dar nė nekaltino. Pagaliau, aš vistiek nežinočiau, "kokią dainą ji būtų uždainavusi, jei būtų pasilikusi Lietuvoje". Kaip žinoma, ji, Lietuvos ministro Italijai žmona, dar gerokai prieš okupaciją jau gyveno šventojoje Romoje, ir jai nebuvo progos Lietuvoje pasilikti. Nebent tik būtų galėjusi ten grįžti naujai dainai uždainuoti.

Tačiau vis dėl to nepamirština, kad pasilikusiųjų tūkstančiai dainų okupantui nedainavo, o ejo į kalėjimus. Tūkstančiai žuvo aktyvioje kovoje prieš okupantą, dainuodami partizanų dainas. Dešimtys tūkstančių "išvyko" į Sibirą, ir vis naujais būreliais tebeįvyksta ten vargo vargti ir lėtai mirčiai sugriaužti. Man labai gaila, kai tokie, sakykime, smulkūs faktai užmiršami tada, kuomet užteina noras išaiškinti, jog Salomėja dainavo himnus Staliniui ir ligi pat mirties okupantui tik dėl to, kad ją buvo "pasiekusi bolševikiškoji ranka"...

Ir kai Lozoraitienė daugybės anų smulkių faktų akivaizdoje išdriso truputį kitaip pasisakyti, Krupavičius elegantiškai pareiškia, jog jis netiki nei jos patriotizmu, nei drąsa: -- ir tu, moterėle, būtum ten kitą dainą uždainavusi!

Gal ir taip, nors kolkas apie tai nežino vienas Dievas ir Krupavičius.

Tatau parašius, staiga sudrebėjo mano ranka.

Gal gi mes čia tik akliplėšikai pučiamės, o iš tikrųjų visi esame donelaičiai paiko drimelio vaikais? Kodėl Krupavičius taip kitais iš anksto nepasitiki, kodėl taip vaizdingai įspėja būti atsargiais dėl bolševizmo rankų? Nagi, dabar ir toptelėjo man atmintin: -- jis apie tai kalba ne be "pagrindo", o remdamasis patyrimu!

Kai 1942 metų pradžioje iš pirmosios Berlyno bėgties vargais negalais grįžau Lietuvon, jau kitą dieną Kaune užėjau į vadina-mąjį "Studijų Biurą", kuris čia buvo įsteigtas pirmojo bolševik-mečio palaikams ir surenkamai dokumentacijai tirti. Radau čia studijozus, visus senus pažįstamus ir vieną kitą artimą draugą. Parodė jie man visokių įdomiausių dokumentų, o vienas ir sako: kai turėsi daugiau laiko, duosiu tau išsiaiškinti ilgą M. Krupavičiaus memorandumą Lietuvos kompartijos vadovybei ir tarybinės vyriausybės ministrams...

Vakare užėjau pabuvoti pas savo žmonos dėdę, prof. Augustiną Janulaitį, tarp mūsų kalbant, gana didelį masonų, teisiu mokslininkų ir dar didesnę Lietuvos istorijos mėgėjų. Po vakarienės senis profesorius, jokio įvado nepadarydamas, pasirausia staličiūje, ištraukia kelis mašinraščius puslapius ir paduodamas sako: -- Še,

Būrys artimų poeto F. Kiršos draugų po paminklo pašventinimo. Iš kairės: Kubilienė, komp. J. Gaide-lis, Vizgirdienė, dail. V. Vizgirda, St. Santvaras, Kapočienė, Mickevičienė, Santvarienė, L. E. leidėjas J. Kapočius ir paminklą pašventinęs Tėvas L. Andriekus, OFM. Plekšnio nuotrauka

PAŠVENTINOM POETO F. KIRŠOS PAMINKLĄ

Laikas bėga nesustodamas ir atgal neatsigrįždamas. Lapkričio 5 d. sukako lygiai 10 mėnesių, kai Bostone mirė poetas Faustas Kirša. Vėlonio testamento vykdytojai J. Kapočius ir St. Santvaras pasirūpino, kad ant vėlonio kapo būtų pastatytas paminklinis akmuo tokio dydžio ir su

tokiais pagražinimais, kokius leidžia kapinių administracija. Reikia pasakyti, kad biurokratų ragai ir čia yra gana kieti -- teko gana daug šnekėti, kol buvo gautas leidimas prie granito pristiegti bronzinį kryžių...

Paminklo projektą darė arch. L. Pabedinskas, o jį pastatė Can-

niff paminklų gamintojas (monė, duodama itin gražų ir solidų rausvo švediško granito į aukštą kylančią keturkampį. Paminklo tekstai yra tokie: Faustas Kirša, apačioj po pavarde -- Poetas ir datos: 1891.II.13 - 1964.I.5. Ak-mens žemutinę dalį, tuoj po kry-žium užima dvi eilutės iš Faus-to Kiršos poezijos: "Aš liudiju keliaujančią per žmones Kūry-bos aistrą, laimę ir Golgotą".

Paminklas savo visuma yra uni-forminis, nes tik tokie toj vietoj yra leidžiami statyti, bet granito solidumu ir pagražinimų deta-lėm gerokai skiriasi nuo aplink jį stovinčių akmenų. Dar tenka pridurti, kad vėlonis F. Kirša emigracinei liet. visuomenei ne-kaštavo nė vieno skatiko -- ir paminklo statymo išlaidos yra padengtos iš jo paliktų santaupų.

Paminklo šventinimo apeigos atliktos šeštadienį, spalio 31 d. Visų pirma So. Bostono liet. pa-rapijos šv. Petro bažnyčioj, o val. ryto, buvo gedulingos šv. Mišios, kurias atnaušo naujasis Tėvų Pranciškonų provincijon-las Leonardas Andriekus, OFM. Vargonais grojo komp. J. Kačins-kas, porą giesmių lauriais pagie-dojo solistas Ben. Povilavičius. Į pamaldas susirinko daugybė būrys poeto F. Kiršos draugų ir gerbė-jų. Beveik visi jie automobiliais nuvyko į kapines, kur, vėlybo ru-denio saulei šviečiant, buvo pa-šventintas paminklas.

Apeigų pradžioj Tėvas L. An-driekus, OFM, prisimindamas vėlonį Faustą Kiršą ir jo poeti-nę kūrybą, tarė jautrų ir giliai apmąstytą žodį. Jis pats ir pa-minklą šventino. Vėlonio bičiul-iiai Tėvui L. Andriekui jau nuo-širdžiai dėkingi, kad jis, atitru-kęs nuo rūpestio kupinų pareigų, atvyko į Bostoną ir taip gražiai įsijungė į minimo dainiaus pa-gerbimą. Pašventintas pamink-las buvo papuoštas gėlėmis, kuriom pasirūpino artimieji F. Kiršos draugai.

Dailus būrys Bostono lietuvių, po paminklo šventinimo apeigų dar valandėlę pasižnekučiaję prie F. Kiršos kapo, išlėto pra-dėjo iš kapinių važiuoti kiekvie-nas savo keliu. Forest Hills ka-pinėse vienas pats paliko Faus-tas Kirša, tik dabar jau po šven-tų akmeniu, tarpe daugybės pa-šventintų akmenų, apie kuriuos, gyvas būdamas, kūrė suteltos minties poeziją.

K.L.

Paraginkit savo pa-žįstamus užsiprenu-meruoti DIRVĄ

DIRVOJE galite įsigyti ar užsisakyti šias ROMUVOS leidyklos išleistas knygas: Jono Aiščio "Poezija" -- 6 dol.

Ant. Baranausko "Anykš-čių šilelis" -- 5 dol.

Kietais viršeliais, puikiai išleisti leidiniai.

Dvi lietuaitės padeda gėlių prie Bostono Forest Hill kapinėse pa-šventinto poeto Fausto Kiršos paminklo. B. Kerbelienės nuotrauka

ANTRASIS KAIMAS UŽ SCENOS

Juokingi esame ne mes,
Juokingas yra gyvenimas.

rojo Kaimo adresu kritiką. Ko-
kios dar esate pasigėdę?

Chicago lietuvų visuomenė jau antrus metus su dideliu entuziazmu ir skaniu juoku sutinka Antro Kaimo kolektyvo pasirodymus. Antras Kaimas, tai būrys jaunų akademikų, kurie režisuojant Leonui Barauskui, per savo vaizduotės prizmę perleidžia tam tikrus įvykius ir juos patiekia mums. Jų interpretacijas sutinkame nevienodai, kaip rodo pasisakymai spaudoje: "Buvo tokių žiūrovų kurie, jei turėtų policinės galios, šiuos akademikus likviduotų, nes jie beveik visoj programoj [žiūrėjo jų pajuoką, istorijos ir faktų išdėgimą] arba "Tokio spontaniško, jaunatviško teatro dar niekad nebuvau lietuvių tarpe matęs nei girdėjęs. Antras Kaimas yra humoro ir juoko sinonimas"...

Norėdami Dirvos skaitytojus nuvesti nors trumpam į Antro Kaimo "užkulius" ir parodyti, kaip tokia grupė žmonių sudaro savo programą ir ko ja siekia, kreipėmės su keliais klausimais į Antro Kaimo kolektyvą ir gautus atsakymus čia spausdiname.

Raimundas Mieželis

-- Į kokios rūšies publiką Jūs daugiausia atkreipiate dėmesį rinkdami medžiagą savo šid-cams? Ar, pavyzdžiui, daugiau taikote taip vadinamai inteligentijai, ar plačiai visuomenei?

-- Esame turėję eilę diskusijų panašiais klausimais. Rezultate: nei vienai, nei kitai grupei atrinktinai nesitaikome. Ruošiantis scenai jaučiasi stipri tendencija publikai įtikti, patalkauti ir pora mūsų numerių kaip tik į tą pusę ir nukrypo. Vienas iš mūsų pagrindinių nusistatymų yra, kad statomi šikiai būtų įdomūs ir juokingi mums patiems.

-- Retkarčiais Jums kritikai primeta, kad kai kurie Jūsų šikiai krypta į pigų gatvės humo-

-- Vaidyba, dikcija, techniniai aspektai ir t.t., buvo kartais ir girti ir peikti. Už visą dėmesį esame nuoširdžiai dėkingi. Vienos rūšies kritikos tepasigendame, būtent, ar mūsų satyrinė medžiaga yra taikdi ir aktuali. O gal prašau pro šalį, teturėdama vien humoristinės vertės.

-- Kodėl Jūs taip mažai pagvildenat lietuvių politiką, pvz., partijas. Tenai, berods, satyrų vietos yra?

-- Antro Kaimo nuomone, ši tema yra taip šiais laikais išsėmusi ir nebeįdomi, tiek mums, tiek ir žiūrovui, kad ją testaty-sime vien desperacijos taške atsidūrę, -- neturėdami ką gudres-

Scena iš Antrojo Kaimo vaizdelio "Juozapas pas faraoną". Vaidina Romas Stakauskas, Ramunė Jurkūnaitė, Kazys Almėnas, Regina Stravinskaitė, Benius Urbonas, Romas Aninkevičius, Rimas Vėžys ir Vytautas Demereckis. Prieš išvykstant su gastrolėmis į New Yorką ir Bostoną, Antrasis Kaimas ši šeštadienį lapkričio 14 d. duos spektaklį Detrote Lietuvių Namuose. Vakara rengia ALT S-gos Detrote skyrius. Pradžią 7 val. 30 min. vak. Bilietų kainos nuo 3 iki 1 dol. Detrote lietuviai turėtų pamatyti šį taip įdomų, pilną humoro ir satyros, spektaklį.

-- Labai įdomu, kad pasirinko šiuos du programos dalykus palyginimui. Nors jie ir turi savotišką, siauroje prasmėje, panašumą, tačiau iš humoristinio taško žiūrint, yra gerokai skirtingi. Pirmasis parodo situaciją, kuri yra artima realiam gyvenimui: situaciją, kai kurių jau užmirštą ar nenorimą atsiminti. Taigi, nors "Meilė Škotiškoje Migloje" nieko specifinio neįrodo, ji turi vertės, kaip satyra, pailustruojanti tam tikrą gyvenimišką aspektą. Na, o "Juodosios Piliulės" tėra tik šaržas ir turėtų būti traktuojamas kaip toks.

-- Atrodo, palietėme įdomią temą, todėl būtų gerai ir toliau ją pagvildinti. Paimkime "Finansininko" ir "Susirinkimo" šik-cus. Jie, mano supratimu, buvo gerokai skirtingi, bet turėjo savotišką panašumą. Ar tai buvo planuota, ar vien atsitiktinumas?

-- Skirtumas, iš scenizavimo taško žiūrint, buvo didelis. Tačiau jie panašūs tuo, kad abu gyvai palietė tą pačią satyros sėklą. Šios sėklos pavadinimas galėtų būti tiek "iš Lietuvos atsi-vežtas egoizmas", tiek kairiųjų "klubų-klubelių absurdiškumas". Abu, deja, buvo glostyti ta pačia satyros ranka. Taigi, panašumas nėra nei planavime, nei atsitiktinume, o vien neišvengiamumas šias dvi temas pasirinkus.

-- Praeity, daugelyje atvejų susilaukėte palankių recenzijų, bei nuoširdaus priėmimo. Kas būtų, jei po šių metų sezono nebūtumėte taip nuolankiai priimti? Ar tai būtų pakankamai svarbi priežastis nutraukti tolimesnę Antro Kaimo darbą, ir jei taip, tai kodėl?

-- Būtų lengva išdėdžiai atsakyti, kad Antro Kaimo egzistencijai vienokia ar kitokia kritika nėra reikšminga. Tačiau tai nebūtų tiesa, nors, antra vertus, šiek tiek tiesos pirmajame sakinyje ir yra. Nė viena lietuvių grupė nedirba vien dėl "pasilaikymo kultūrai", bet daugiau todėl, kad jiems tas darbas patinka. Taigi,

ir Antro Kaimo egzistavimas pri-klausys, ar mūsų užsibrėžtas darbas ateityje tebepatiks.

NEW YORK

• "Antrasis Kaimas", Chicago lietuvų satyrinis teatras, atvyksta į New Yorką lapkričio 21 d. Jie pasirodys Show Boat salėje.

Po programos bus šokiai. Šio vakaro pelną New Yorko Akademiniis Skautų Sąjūdis skiria N. Y. lietuvių kultūros namų statybai.

Bilietai: \$3.50 suaugusiems; \$3.00 studentams. Staliukus galima rezervuoti pas Feldą Nemickienę tel. MI 2-2117.

BOSTON

ANTRASIS KAIMAS PASIRODYS BOSTONE

Vidurio Amerikoje — Chicagoj ir jos apylinkėse — garsėjęs liet. satyros teatras Antras Kaimas rengiasi pasirodyti ir Atlanto pakrantėje — New Yorko ir Bostone.

New Yorke Antro Kaimo spektaklis rengiamas lapkričio 21 d., o Bostone lapkričio 22 d., 3 val. po pietų. So. Bostono Liet. Piličių Draugijos III a. salėje. Čia tuo parengimu rūpinasi ramovėnai, su Antro Kaimo pasirodymu jungdami ka-

riuomenės šventę, ir Liet. Studentų S-gos Bostono sk. valdyba. Rengėjų duetas įdomus ir sveikintinas. Kiek tenka nugirsti, Antro Kaimo spektakliu Bostono ir apylinkių lietuviai jau dabar yra susidomėję.

• Bostono liuanistinės mokyklos išrinktą Tėvų Komitetą sudaro: pirmininkas — Vytautas Leveckis, vice-pirm. — Apolinaras Treinys, ūkio skyrius — Genovaitė Bačiulienė, sekr. — Ivona Laurinaitienė, išd. — Pranas Šimkus.

Šiems mokslo metams nusistatytas sekantis mokestis: už vieną vaiką metams — 45 dol., už du ir daugiau vaikus — 55 dol.

Prašoma bent pusę mokesčio susimokėti prieš Kalėdas išdininkų P. Šimkui.

• Bostono Skaučių Židinui, paaugujusiam Lit. Mokyklai 25 dol., tėvų komitetą reiškia nuoširdų ačiū.

• Lituanistinės mokyklos banketas-parengimas įvyks lapkričio 15 d., 5 v. v. So. Bostono Lietuvių Piličių Draugijos auditorijoje. Pradži visi dalyvauti ir paremti liuanistinės mokyklos darbą.

Programoje: aktorius Vitalis Žukauskas, Bostono Vyrų Sekstetas vadovaujamas muz. Juliaus Gaidelio ir šokiai.

Ponių darželiai...

(Atkelta iš 4 psl.)

pasiskaityk, tai gana įdomus dokumentas Lietuvos istorijai...

Perskaičiau, Tekstas surašytas mašinėle ir autentiškas parašas rašalu. Tai ir buvo to M. Krupavičiaus memorandumo vienas iš originaliųjų egzempliorių Lietuvos kompartijai ir ministrams. Turinys tikrai įdomus, bet anais laikais gana skandalingas, net ir okupacinėmis aplinkybėmis. Esmė -- mes pripažinsime jus valstybės valdžia ir nesikišime į jūsų ekonominę ir socialinę politiką, o jūs už tai duokite mums laisvę religinėje ir bažnytinėje veikloje.

Tačiau nesigilinkime ir į šią, taip pat pašalinę temą mūsų reikalui, nes dabar nebėra galimybių patikrinti, ar Salomėja būtų pilnai pritarusi Krupavičiaus siūlymams, ar laikius juos nepakankamais (kompartija, berods, tokiais juos ir laikė, nes nedavė jiems eigos).

Šis pavyzdys mane stipriai įtikina, kad ne vienas ir daug kas uždainuoja visai kitokią dainą, patekęs į bolševikines rankas, negu ją vėliau dainuoja laisvuose kraštuose, "lyg į motinos sijną įsisupęs". C'est la vie...

Imdamasis rašyti šias akimirkas, aš buvau nusiteikęs visai vėšiai. Planavau šaltai ir be jokių emocijų tik išdėstyti keletą man žinomų praeities aplinkybių ir nuomonių. Bet dabar ir mane jau pradeda suimti emocijos: man pradeda darytis gaila Krupavičiaus.

Koks demonas jį kankina ir, vizgindamas uodega, verčia šitaip nustatyti laisvųjų lietuvių santykį su okupuota tėvyne ir atsiradusiomis ypatingomis problemomis? Nejaugi ir pagal joteologinę bei filosofinę sampratą jau egzistuoja ne viena teisinga tiesa, bet visokios prieštaraujantios tiesos ir beribis jų reliatyvumas?

Siekdamas Salomėjos Nėries reabilitacijos ir beatifikacijos, nejaugi jis mano, kad tiesa nebėra nedalomą, o melas, klaida ar tautinis nusikaltimas gali ištripti, jeigu tik jis taip panori?

Nejaugi lietuvis jau nebėgi turėti jokių absoliutinių ar bent nekinamų Lietuvos išlaisvinimo politinių ir dvasinių principų?

Nejaugi jam jaupasidaro piktą, kai laisvasis lietuvis tuos nekinamus principus ima dėstyti ar bent protarpiais juos priminti, ir koku vien tik dėl to, kad jis gyvena laisvajame pasaulyje, o dar ne bolševikų rankose?

Jeigu tokia buvo ir tebėra Krupavičiaus filosofija, tuomet labai atsiprašau: aš jai niekaip negalėčiau pritariti ir laikyčiau ją žiauriai kenksminga. Net toli gražu nebūdama jokio filosofinio absoliutizmo šalininku...

Scena iš Antrojo Kaimo vaizdelio "Finansininkas". Vaidina Vytautas Demereckis ir Romas Stakauskas.

ra. Kartais net stipresnį žodį pavartojate... Ar tai būtina?

-- Užmetimas yra rimtas ir reikalauja rimto atsakymo. Pirmoje eilėje turime pareikšti, jog didesnė dalis panašių kūrinių niekad publikos neišvydo, o kitus teišvydo vien uždaras ratelis. Stengiamės kuo nuoširdžiau laikytis vienos taisyklės, būtent, neduoti tai, kas vien šokiruotų publiką. Bet, neatsižvelgiant į pastangas, poroje atvejų esame, pagal kritikus, publika, pašokiravę. Ir tai dar kartą rodo visiems gerai žinomą faktą: įvairūs yra žmonės, įvairūs žmonijos skoniai. Reagavimo skirtumai tai pilnai įrodė. Jei mes pradėtume išimtinai numerius vien dėl to, kad vienam kitam jis gali užkliūti, tai greitai liktume be programos.

-- Jūs, be abejo, esate girdėję ir dar girdėsite įvairių Ant-

nio, ar aktualesnio satyrižuoti.

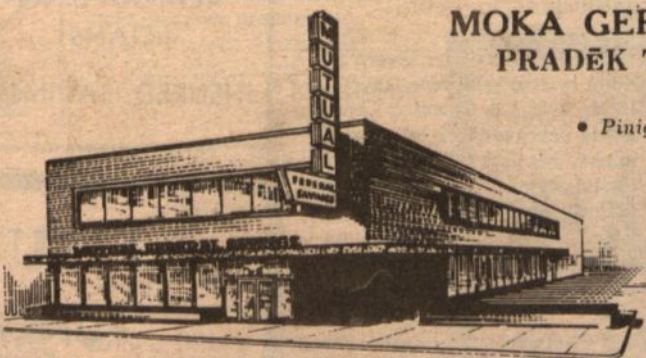
-- Atsakydami į praeitą klausimą, Jūs pabrėžėte, kad kairiosios temos Jums nėra aktuali ar įdomi, todėl jų ir neiešiate. O jeigu Jūs jaustumėte, kad jos gali būti publikai įdomios? Visgi artistas, savotiška prasme, yra publikos nuosavybė.

-- Artistas gal, bet mes į tokius niekad nepretendavom. Artistas gali sukurti tą, ko jis pats nejaučia, bet mes tokių aukštybių nesiekiam ir kažin ar galėtume pasiekti. Todėl scenoje natūraliai juokiamės iš to, kas mums patiems juokinga. O kadangi ir mes patys esame įvairių skonių, todėl įvairi ir mūsų programa.

-- Pažvelkime į Jūsų praėjusią programą daugiau iš specifinio taško. Būtent, ką Jūs norite parodyti, ar įrodyti su "Meile Škotiškoje Migloje" ir "Juodųjų Piliulių" numeriais?

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visus pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4 1/2%, išmokamas du kart per metus.

PELNYKITE DIVIDENDUS KETVIRČIAIS

VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

TAIP... PAS MUS JŪS TURITE PASIRINKIMĄ ĮVARIŲ TAUPYMO SĄSKAITŲ ATITINKANČIŲ JŪSŲ REIKALAVIMAMS...

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

DIVIDENDAI ISSIUNCIAMI PAŠTU KETVIRČIAIS INVESTMENT SĄSKAITOMS

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650

Juozas F. Gribauskas, sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

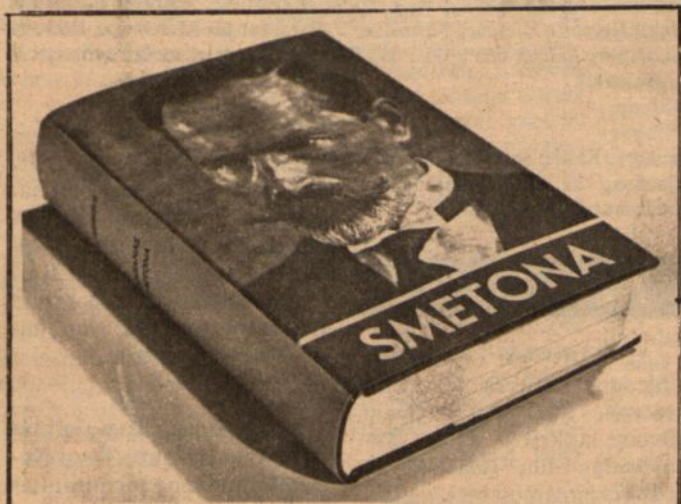
VIRŠUJE: Chicagos Aukštesniosios Lituanistikos Mokyklos vadovybė 1964-65 m.m.: pedagogų taryba, tėvų komitetas ir klasių globėjos - motinos. Iš kairės I eilėje: N. Pupienė, A. Rūgytė, I. Serapinas, J. Kubilius

SJ (Jaunimo Namų direktorius), J. Masilionis (Mokyklos direktorius), A. Šimaitienė, I. Smilniauskienė ir E. Strasevičienė; II eilėje -- K. Gutauskas, A. Repšys, A. Rukštelė, D. Gierštienė, A. Lipskienė, A. Kaš-

biėnė, E. Vaičiūnienė, J. Gierštikas ir M. Šilkaitis; III eil. -- L. Raslavičius (Tėvų kom. pirmininkas), V. Literkis, V. Liulevičius, A. Dundulis, J. Valaitis, D. Velička, J. Raibužis SJ,

ir M. Valiukėnas. Nuotraukoje trūksta: A. Kezio SJ, P. Indreikos, O. Bakaitienės, I. Stančienės, O. Jurgutienės ir G. Narie-

A. Kezio nuotrauka

ANTANO SMETONOS MONOGRAFIJA

ALEKSANDRO MERKELIO veikalas jau siuntinėjimas prenumeratoriams.

Šį leidinį dar galima įsigyti prisiuntus 10 dol. Povilui Ališauskui — 107-17 118th St., Richmond Hill, N. Y.; K. Pociui, 3908 Fir St., East Chicago, Indiana; ar Dirvai — 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

LB Gage Parko Chicagoje kultūrinės popietės išpildytojai, iš kairės: aktorius Alfis Brinka, aktorė Elena Blandytė, prof. Juozas Meškauskas ir LB apyl. pirm. Aleksas Gaška. V.A. Račkausko nuotrauka

CHICAGO

KULTŪRINĖ POPIETĖ

LB Gage Parko, Chicagoje, valdyba jau treči metai iš eilės ruošia kultūrinės popietės. Viena tokių popiečių įvyko sekmadienį, lapkričio 1 d. Jaunimo Centre,

Prof. dr. J. Meškauskas skaitė paskaitą apie sezonines ligas. Žmogaus gyvenimo ciklai turį didelę įtaką. Gimimas ir mirtis tėra ciklai, bet ne pradžia ir pabaiga. Gimdymai dažniausia įvyksta nakties metu. Taip pat širdies priepuoliai. Žymu net valandų ciklai. Sezonai suskirtinga drėgme, šviesa, temperatūra turį įtakos į žmonių mentalitetą. Ir muštynės restoranuose vyksta pagal ciklus. Rudens ir pavasario metu paaštrėja ulceriai ir žaizdos, kurių tais metų sezonais padaugėja. Padaugėja kenksmingų bakterijų, plaučių uždegimų, nušalimų. Senesniems ausies uždegimų. Reikią saugotis nusilpimo, pervargimo.

Atsakydamas į paklausimus dr. Meškauskas nurodė, kad skiepai prieš influenza sukelia kūno atsparumą. Imunitetas nekenkia kūnui, bet su laiku jis silpnėja ir reikia pakartotinių skiepų. Po keturiasdešimt metų amžiaus vyrai turėtų vengti sniego kasti. Kadangi širdies priepuoliai dažniausiai įvyksta naktį, tai vengti privalyti prieš einant gulti.

Meninę dalį išpildė aktoriai Elena Blandytė ir Alfa Brinka. Blandytė meistriškai paskaitė iš Donelaičio kūrybos ir Maironio Jūrą ir Kastytį, o Brinka Faustą Kiršos ir Vytauto Mačernio kūrybos.

Skyriaus vicepirmininkas Stasys Gečas pravedė visą popietę, o pirmininkas Aleksas Gaška padėjo programos atlikėjams bei svečiams.

V.A. Račkauskas

PASIDALINKIME DUONA IR ŠIRDIMI

Ateiti į M. N. Pr. Seserų rėmėjų metinę vakarienę lapkričio 15 d. 5 v. p.p. Jaunimo Centre nebus beprasmiškas laiko galštinimas, bet geras darbas kilniam tikslui.

Programą išpildys Aldonos Valeišaitės išraiškos šokio studiją baigusios mokinės ir muz. J. Strolis muzikos klasės mokiniai.

Vakarienės pelnotikslas -- keilios plytos (būsimas senelių poilsio namas, kuriems planus jau yra baigęs paruošti inž. J. Augustinavičius).

Visi kviečiami ateiti į vakarienę su savo draugais ir pažįstamais, kad vakaras būtų jausmingas. Iki pasimatymo lapkričio 15 d. 5 v. p.p. Jaunimo Centre.

D. Augienė

Dail. A. Tamošaitienės austas Vilniaus krašto tautinis drabužis ir zanavykių tulpėmis kaišyta priejuostė. Jos dailės, tautinių audinių ir tautinių drabužių paroda rengiama lapkričio 27-29 d.d. Apreiškimo parapijos salėje Brooklyne, N.Y. Parodą organizuoja N.Y. Liet. Dantų Gydytojų D-ja.

GALVOJATE APIE KALĖDŲ DOVANĄ?

Jau iš anksto galite užsisakyti Kalėdoms dovanas, prisiuntę Dirvai užsakymą knygomis:

Laisvės Kovų Dainos.
R. Spalio — Alma Mater.
V. Ramono — Dailininkas Rauba.

VISŲ TRIJŲ KNYGŲ KAINA — TIK 10 DOL.

Prašau prisiųsti Dirvos knygų komplektą (Laisvės Kovų Dainas, Alma Mater ir Dailininkas Rauba) šiuo adresu:

Priedų: \$10.00.

Pranciškonų gimnazijos auđdėtiniai - skudutininkai ruošiasi programai. B. Kerbelienės nuotrauka

L.S.T. Korp! NEO-LITHUANIA CHICAGOJE

š. m. lapkričio mėn. 21 dieną švenčia

KORPORACIJOS 42 M. SUKAKTĮ

Maloniai kviečiame šventėje dalyvauti korporantai(ės), kitos organizacijos ir studentų organizacijos (su spalvomis) ir lietuvių visuomenė.

Šventė vyks šia tvarka:

10 val. — pamaldos už žuvusius ir mirusius korporantus(es) Jėzuitų koplyčioje. Po pamaldų — mirusių korporantų pagerbimas — kapų lankymas, 7 val. 30 min. vak. iškilminga

sueiga — jun jorų kėlimas į sen jorų ir vaisės puošnioje Club Boston salėje (3457 West 26th St.), grojant Korp! Neo-Lithuania orkestrui.

Vietos užsakoma pas kol. M. Šimkų 9-3 ir 5-8 val. tel. CL 4-7450.

Įėjimas — studentams \$3.00, visiems kitiems \$5.00.

Korp! Neo-Lithuania
Chicagoje Valdyba

Naturally

SUPERIOR SAVINGS

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1 - 1763

936 East 185th St.
KE 1 - 7770

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **Inž. Vytautas Didžiulis**, žinomas Columbijoje pramonininkas, savo bendradarbio inž. A. Mockaus lydimas, šiuo metu prekybos reikalais lankosi JAV. Tą progą jie neapleidžia neaplaikę lietuviškų institucijų ir neparėmę mūsų kultūrinių reikalų.

Lankydamiesi Clevelande abu svečiai buvo atvykę į Dirvos redakciją, užsisakę visą eilę lietuviškų knygų, o inž. V. Didžiulis 100 dol. įnašu padvigubino savo duoklę Vilties draugijai.

• **Plieno Vyrišios inžinierių balių** įvyks lapkričio 21 dieną, 8 val. vakaro, Somerset Inn, 3550 Northfield Rd., Shaker Heights, Ohio. Inžinieriai ruošia eilę naujovių linksmam ir geram laiko praleidimui. Svečius linksmins aktorius V. Žukauskas, ilgą laiką Clevelande nepasirodęs, ir Clevelando Vyrų oktetas. Somerset Inn yra viena iš gražiausių modernių Clevelando salių.

• **Dail. V. K. Jonyno** dailės paroda Gallery International patalpose. 13218 Superior prie Euclid Ave., Clevelande, atidaryta šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 2 iki 7 val. vak., kitomis dienomis, išskyrus pirmadienius, nuo 6 iki 9 val. vak. Paroda, kurioje išstatyti 47 kūrinių, tęsis iki lapkričio 19 d.

• **Dr. inž. Alg. Nasvytis** lapkričio 11 d. Amerikos Mechanikos Inžinierių Sąjungos (AJME) Clevelando skyriaus kviečiamas, Clevelando inžinierių namuose darė pranešimą apie jo išrastą daugiacylinį San-kruvį ir jo pritaikymą transmisijose ir pakakliuose.

• **Dr. J. Mačiulis**, iš Clevelando ir K. Rožanskas, iš Chicagos, per Dirvą užsiprenumeravo prez. Antano Smetonos monografiją.

• **Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija**, savo metiniame susirinkime lapkričio 7 d. Čiurlionio Namuose, aptarusi savo veiklos gaires, sekančiai kadencijai išsirinko naują valdybą, kurią sudaro: H. Brazaitis, O. Degesys, A. Martus, Vl. Ramanauskas ir J. Skrinska. Ta proga Ohio Lietuvių Gydytojų Moterų Pagelb. D-ja savo vadovybėn išrinko Eug. Aželienę ir R. Degesienę.

• **Marytė Petkevičiūtė**, Collinwood High School mokinė, dalyvavo konkurse parašyti rašiniui "If I were President". Konkurse dalyvavo mokiniai iš 43 aukšt. mokyklų. Atrinkus 74 geriausius, jų tarpe buvo ir M. Petkevičiūtė.

Laimėtojams buvo skirta dovanų Encyclopedia Britannica, o dovanų paskirstymas įvyko iškilmingos vakarienės metu Sheraton-Cleveland viešbutyje.

• **Lietuvių Goldwaterio Komitetas** ketvirtadienį, lapkričio 12 d., 8:30 vakaro, Čiurlionio namuose šaukia visuotinį susirinkimą, į kurį kviečiami atsilankyti dalyvavę Goldwaterio sutikime Public Auditorium ir Komiteto veiklai pritarti asmenys.

• **Pakvietimai** į Plieno inžinierių balių gaunami pas V. Malcaną, telefonu: 761-9954.

• **Leonardas Garlauskas**, iš Bogotos, Columbijoje, lankydamasis JAV, atvyko į Clevelandą, kur gyvena jo brolis B. Garlauskas su šeima.

L. Garlauskas Bogotoje turi daržovių ir vaisių konservavimo fabriką "Mignon" ir įmonei plečiantis, atvyko užpirti moderniškesnių mašinų.

• **Kaip palikti namus** šeimai be skolos, nelaimės atveju. Teiraukitės pas V. Giedraitį 944-6835 ar Z. Obelenį 881-7741.

FOTO MĖGĖJŲ DIENA CLEVELANDE

Lapkričio 14 d., šeštadienį, Clevelando Sheraton viešbutyje bus įdomių paskaitų ciklas foto mėgėjams. Jas -- "Fourth Annual Workshop" vardu rengia 18 foto mėgėjų draugijų jungtinė organizacija -- The Northeastern Ohio Camera Club Council.

Pradedama 10 v. ryto Bernard S. Mandle paskaita "Nature on a Budget". Po pietų pertraukos -- nuo 1 val. bus Georgia Roper -- "Behind the Subject", Irving J. Olson -- "How to make color prints in six minutes" ir Bernard Keitel -- "Agfa Film". 6 v.v. kotelis ir 7 v.v. vakarienė, po kurios Joseph Antos kalbės ir demonstruos spalvotus vaizdus tema -- "Journey Around the Sun". Šis paskaitų ciklas skirtas foto mėgėjui akiračiui praplėsti. Registracija paskaitoms -- \$1.50, o vakarienei \$ 4.50 asmeniui. Registruojamasi pas Mrs. Ruth F. Hacha telef. 221-7923.

Išnuomojamas butas 1 mieg., 1 kamb. ir pilnai įrengta virtuvė. Garažas. Ta proga reikalingas namų prižiūrėtojas, galis tuo butu pasinaudoti.

17848 Lake Shore Blvd. Telef. KE 1-9708 arba AN 1-0182 po 6 val. vak.

Vaidilos teatro administratorius Romas Zorska, rašytojas Mykolas Venclauskas ir režisierius Petras Maželis aptaria paskutines "Užburtosios dūdelės" pastatymo smulkmenas. V. Pliodžinsko nuotrauka

"UŽBURTOSIOS DŪDELĖS" PREMIERA ŠĮ ŠEŠTADIENĮ CLEVELANDE

Girdžiū ką pasaka man gieda kaip laikštingala Pasauliu netikdu, o pasaka tikdu.
H. Radauskas

Lapkričio 14 dieną Clevelande Petras Maželis stato su Vaidilos teatro Mykolo Venclausko parašytą pasaką vaikams "Užburtosios dūdelės".

Jos motyvai yra paimti iš bendrųjų ir lietuvių liaudies pasakų motyvų. Kas negirdėjo apie vargšą žmogų nelaimėn pakliuvusį, kuriam padėjo velnias, reikalau-damas pažado atiduoti tai, ko jis namie nepalikęs? Kas negirdėjo apie karalių šokantį erškėtrožių krūme, kai piemenėlis jam grojo užburtąją dūdelę.

Venclausko pasakoj užburtoji dūdelė yra simbolis galybės, kuri gali nugalėti blogį, nes ji yra patenkusi į gerojo Jurgio rankas.

REIKALINGAS BRAIŽYTOJAS, mažiausiai su 3 metų praktika, išjungimui į cryogenic engineering skyrių.

PRITYRĘS PROJEKTUOTOJAS — BRAIŽYTOJAS produkcijoj, šiluminės apykaitos gamyboj. Pastovus darbas. Privalo mokėti angliskai.

Skambinti telefonu: UL 1-6878
Mr. Ralph Greenberg (127-129)

PARDUODAMAS NAMAS vienos šeimos, 4 miegamieji, įrengtas rūsys ir viršuje 2 miegami. Parduoda savininkas.

Teirautis tel. 531-8968. Skambinti po 5 val. vak. (127-129)

A. AUGUSTINAVIČIENĖ

Jeigu Jurgutis su tuo nepaprastu lobiu (užburtąją dūdelę) ir siekia asmeniškai išsivaduoti iš pragarų rankų, tai vistiek dūdelė jam yra priemonė einant per pasaulį daryti gerą kitiems.

Pasakos švelniai idealistinė nuotaika maloniai nuteiks žiūrovą, o ypatingai dėl to, kad M. Venclauskas stipriai jaučia teatrą. Tik perskačius kūrinį jis galėtų pasirodyti labai lakoniškas, mažai žodingas su labai paprasta intriga. Bet teatraliai vaikams vaidinti tai yra idealus kūrinys, nes jis savo sakinių ir kalbos paprastume duoda tiek nepaprastų veikėjų: raganą, velnią, žvejų, karalių, karalaičių ir tiek įdomių situacijų, kad iš jų visų susikuria savaime žavus fantastinis pasaulis. Kad ir dideliu literatūriniu taupumu, rašytojas sugeba sukurti ir veikėjų skirtingus tipus ir duoti jų psichologiją, tačiau drauge kurdamas platų fantastinį pasaulį, jis duoda neribotas galimybes ir pačiam režisieriui.

Dėl to nebūtų nuostabu, jei ir mes visi lauktume to pastatymo didelėm viltim. Mat Petras Maželis nebe pirmą kartą stato pasaką. Ir jam tai labai pavyksta, o ypatingai dėl to, kad pasakos pastatyme reikia būti ne tikai

ypatingai subtiliu režisierium, bet drauge kombinuoti ir eilę meno šakų: vaidybą, muziką, šokį, o to viso fone duoti fantastingą scenos apipavidalinimą. Jau pačios dekoracijos privalo mus nuvesti labai savotiškai, labai įspūdingai, čia turi augti fantastingi medžiai, žydėti nepaprastos gėlės, velniai, raganos ir karaliai turi dėvėti nepaprastus drabužius. Ir visa tai privalo būti tam pačiam pasakos kolorite. Pasaka yra pats trapiusias kūrinys ir jo subtilumą ir trapumą menkiausias realistinis įterpimas gali sunaikinti. Čia žiūrovas gyvena nebe realų gyvenimą, jis pradeda pasaka tikėti, kitaip tariant, tikėti didelio grožio gyvenimo utopija. O vistiktai nebūtų galima pasakyti, kad pasakos grožis yra skirtas tik vaikų fantazijos pasauliui. Jei pagal fantazijos pasaulį vaikams pasaka tampa gyvenamąja realybe, tai su augusiems ji yra pabėgimas iš kasdienybės menkystės ir nuolatinis kažkokio tai traukos grožio ilgesio išsipildymas.

Reikia tikėti, kad Clevelando lietuviai savo gausiu atsilankymu įvertins nepaprastus Petro Maželio ir Vaidilos teatro nuopelnus. Pastatyti "Užburtąją dūdelę" yra didelis ir sunkus uždavinys. Petras Maželis ne tikai režisuoja, jis piešia dekoracijas,

kuria originalius drabužius, moko artistus šokti ir kuria pats šokiochoreografiją, parenka muziką. Visas kūrybinis darbas yra jo vieno rankose ir gal tai visam pastatymui duos ypatingą vieningumą.

Kalbant asmeniškai su Petru Maželiu ir teatro administratorium Romu Zorska, galima buvo žavėtis jų nepaprastu entuziazmu, tikėjimu į savo darbą ir noru duoti mums visiems tikrai kažką gražaus. Vaidilos teatrui absoliučiai trūksta lėšų, daugelis artistų dabartiniam pastatyme yra labai jauno amžiaus, reikia juos ypatingai globoti ir daryti gausybės repeticijų.

Bet... juk nei kūrybos, nei grožio ilgesiui nėra ribų. Kaip būtų gera, kad tas kūrybinis ilgesys, žavėjimas Vaidilos teatru, duotų pajusti daug dvasinio džiaugsmo ir gausiai mūsų lietuvių visuomenei.

J. P. MULL-MULIOLIS REALTOR

Šv. Jurgio parapijoje

Turime keletą gerų vienos ir dviejų šeimų namų. Bonna, Hecker, Addison ir kt. Arti gero susisiekimo, bažnyčios, mokyklų. Nebrangūs, galima pirkti su mažu įmokėjimu. Nedideli mokesčiai. Sinteresuoti skambinkite.

Investavimui

2 š. ir 1 š. ant 1 sklypo. \$11,500. Įmokėjimas \$500.

6 š. mūrinis arti St. Clair. \$22,000.

4 š. medinis E. 47 — St. Clair. \$11,500.

Lietuviai bendradarbiai:
Alg. Dailidė, John Lorenz ir Ant. Mikoliūnas
13229 Superior Ave.

UL 1-6666

Visais apdraudos reikalais kreipkitės į vieną iš seniausių apdraudos įstaigų Clevelande.

Mūsų "Stock Casualty Co's" duoda 15-25% nuolaidos geriems mašinų vairuotojams.

ATSTOVAS VYT. SENKUS

WO 1-6820
Office ME 1-5997
M. A. SCHNEIDER CO.
2710 Lorain Ave.,
Cleveland, Ohio

"Užburtosios dūdelės" 4-to veiksmo dekoracijos. Režisierius - dekoratorius P. Maželis. V. Pliodžinsko nuotrauka

CLEVELANDO VAIDILOS TEATRO PREMIERA !

1964 m. LAPKRIČIO mėn. 14-15 d.

Šv. Jurgio PARAPIJOS SALĖJE

MYKOLO VENCLAUSKO KETURIŲ VEIKSMŲ PASAKA

UŽBURTOJI DŪDELĖ

REŽISORIUS PETRAS MAŽELIS

ŠEŠTADIENĮ, LAPKR. 14 d.

PREMIERA

PRADŽIA 7 VAL. VAK.

PO VAIDINIMO - BUFETAS IR ŠOKIAI. GROJANT MOKSLEIVIŲ ORKESTRUI

ĮĖJIMAS: \$3.00, \$2.50 ir \$2.00

SEKMADIENĮ, LAPKR. 15 d.

SPECIALUS SPEKTAKLIS JAUNIMUI

PRADŽIA 3 VAL. P. P.

ĮĖJIMAS: SU AUGUSIEMS - \$2.00
JAUNIMUI - \$1.00

BILJETUS GALIMA ĮSIGYTI SEKMADIENIAIS PRIE SPAUDOS KIOSKO, ŠEŠTADIENIAIS - DIRVOS ĮSTAIGOJE, AR PAS VALDYBOS NARIUS: R. ZORSKĄ, UL-1-5258

A. KIŽI, 481-7837

R. APANIŲ, 531-6995

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos naujai išrinktoji valdyba. Sėdi iš kairės: H. Brazaitis, A. Martus, D. Degesys, Stovi V. Ramanauskas ir J. Skrinska. V. Pliodžinsko nuotrauka

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Jonas Talalas LB centro valdybos pakviestas sutiko vadovauti JAV LB centrinei apylinkėi ir sudaryti jos valdybą. Centrinėje apylinkėje telkiami visi lietuviai, kurie gyvena toliau nuo lietuvių gyvenamųjų vietovių. Centrinės apylinkės adresas: Jonas Talalas, 7137 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. 60636.

• Algis A. Regis JAV LB Marquette Parko apylinkės valdybos narys ir buvusios LB centro valdybos atstovas organizaciniams reikalams, Centro valdybos pakviestas sutiko ir toliau eiti tas pačias pareigas.

A. Regis dažnai lankosi įvairiose vietovėse, kur veikia LB apylinkės ir tuo būdu palaiko tamprius ryšius tarp LB apylinkių ir centro valdybos. A. Regis talka buvo labai reikalinga pravedant JAV LB Tarybos rinkimus.

• JAV LB švietimo Taryba kiekvieną Kultūros Fondo išleistą vadovėlį bei kitų lituanistiniams švietimui tinkamų leidinių, po vieną egzempliorių siunčia lituanistinių mokyklų vedėjams susipažinti. Šių mokslo metų pradžioje buvo išsiuntinėtasis pavasaryje išleistas S. Jonynienės paruoštas VII-ajam skyriui vadovėlis "TĖVŲ ŠALIS". Vadovėli galima užsisakyti Kultūros Fondo išdininko adresu: Jonas Bertašius, 5348 So. Talman Ave., Chicago, Illinois 60632.

• JAV LB Kultūros Fondo išleistą L. Dambriūno paruoštą brošiūrą "LIETUVISKAS AUKLEJIMAS ŠEIMOJE", JAV LB centro valdyba atitinkamą skaičių perdavė apylinkių valdyboms. Apylinkių valdybos šią knygėlę prašomos paskleisti vaikus auginančiose lietuvių šeimose.

• Dr. E. Mekys, iš Brooklyno, per Dirvą užsiprenumeravo prez. Ant. Smetonos monografiją.

Nepamiršk atnaujinti prenumeratą!

• Dail. Ritos Žukaitės kūrinį paroda įvyks gruodžio mėn. 5-13 d.d. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo Centre, Chicagoj. Šią dailės parodą rengia Šviesa-Santara.

NEWARK

• New Jersey Lietuvių Tarybos valdybos posėdy nutarta 1965 m. Vasario 16 dienos minėjimą rengti vasario 14 d., Lietuvių salėje, Newarke, kviečiant Lietuvių Bendruomenę, Lietuvos Vyčius, Newarko Veteranų postą ir sudaryti naują programą, patrauklesnę jaunimui.

• New Jersey Lietuvių Prekybos Rūmų veiklos atnaujinimo pasitarimas įvyko lapkričio 1 d. Paknių rezidencijoje, Arlington, N. J. A. S. Trečiokas padarė platesnį pranešimą, kodėl lietuviai turėtų dalyvauti NJLPR veikloje ir kas buvo atsieta praityje. Nors dabar ir neturime savo valstybės, bet svarbu įvairių profesijų, įstaigų ir prekybos žmonėms turėti savo organizaciją pasitarimams įvairiais reikalais.

Seimininkams pavaišinus ir pasikalbėjus įvairiais bendrais lietuviškais aktualiais reikalais, pasidžiaugta, kad įvairių profesijų lietuviams gerai sekasi ir kad amerikiečiai mūsų profesionalus aukštai vertina. Ta proga atostogų išvykstantiems I ir A. S. Trečiokams buvo palinkėta laimingos kelionės. A. S. Trečiokas

DETROIT

JAUNŲJŲ PARODA

Šio mėnesio gale Detroito įvyks nepaprasta meno paroda, kur bus galima matyti keliasdešimt jaunųjų menininkų kūrinių, suvežtų iš Chicago, Clevelando ir Detroito. Paroda bus įvairi naujomis idėjomis. Paveikslų bus sukurtu precizinėje realizmo dvasioje ir amerikoniško abstrakčio stiliaus.

Paroda įvyks Lietuvių Studentų suvažiavimo metu, Detroito Statler Hilton viešbutyje, lapkričio 26-29 d. A. J.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame kun. J. Jankui, dr. A. Snieskai ir visiems, kurie parodė daug nuoširdumo ir meilės paskutinėse dr. Vinco Tercijono žemiškos kelionės dienose. Taip pat dėkojame aplankiusiems velionį paskutinę valandą, užprašiusiems Šv. Mišias, aukojusiems gėles, tarusiems paskutinį atsisveikinimo žodį, padėjusiems šioje liūdnoje valandoje, ir palydėjusiems į kapus.

Dar kartą dėkojame visiems, prisidėjusiems prie mūsų a.a. brangaus vyro ir tėvelio laidotuvių.

Žmona, dukros ir sūnus

SPAUDOS VAKARO BOSTONE proga, daugelis Vilties draugijos narių pakėlė savo įnašus, kiti naujai įstojo, kartu paskatindami ir kitus spaudos skaitytojus stoti į jos rėmėjų eiles. Įstoję į Vilties draugiją ne tik paremia savo spaudą, bet kartu atitinkamu balsų skaičium, dalyvauja tos draugijos sprendimuose metinių suvažiavimų proga.

Spaudos vakaro metu ALT S-gos Bostono skyriaus vadovybės iniciatyva pradėtas vėjus jau pirmą dieną susilaukė gražaus ir daug vilčių teikiančio atsiliepiamo. Tas vėjus bus tęsiamas toliau, kad kuo daugiau narių įjungtų į Vilties d-ją -- Dirvos leidėją.

Pagal gautą ALT S-gos Bostono skyriaus valdybos sąrašą, savo įnašus papildė ar į Vilties d-ją naujai įstojo šie bostoniečiai:

J. Adomonis	100 dol.
J. Vasilauskas	100 dol.
J. Dačys	50 dol.
Č. Mickūnas	50 dol.
P.A.	25 dol.
Ed. Cibas	25 dol.
Al. Griauzdė	25 dol.
T. Janukėnas	25 dol.
L. Lendraitis	25 dol.
Ad. Mickūnienė	25 dol.
J. Mikalauskas	25 dol.
Eug. Manomaitis	20 dol.
M. Manomaitis	20 dol.
A. Matjoška	20 dol.
J. Vizbaras	20 dol.
Vyt. Izbickas	15 dol.
J. Kasmauskas	10 dol.
J. Ruktytis	10 dol.
Br. Utenis	10 dol.

Vilties Draugijos valdyba ir Dirvos redakcija naudojasi šia proga išreikšdama gilią padėką Spaudos Vakaro Bostone surengusiai ALT S-gos Bostono skyriaus valdybai, jos artimiesiems ir uoliesiems visų darbų talkininkams ir taip gyvai atsiliupusiems savo įnašais.

CHICAGO

KARIUOMENĖS ŠVENTĖ

Tradicinė Lietuvos kariuomenės šventė Chicagoje ruošiamą lapkričio 22 d., sekmadienį, Jaunimo Centre. Šventė prasidės pamaldomis Jėzuitų koplyčioje 11 val. Po pamaldų įvyks žuvusiųjų dėl laisvės pagerbimas prie paminklo. 12 v. 30 min. akademinė dalis didžioje salėje. Ten pat 8 v. v. koncertas-vakariėnė. Meninė programą išpildys: solistė N. Linkevičiūtė, akordionistas A. Stelmokas ir Cicero lituanistinės mokyklos mokinių choras, vadovaujamas mokytojo Kreivėno.

Visi kviečiami gausiai dalyvauti. Organizacijos dalyvauja su savo vėliavomis.

Koncertui-vakarienei pakvietimai gaunami ir stališkai užsakomi pas: M. Babickienę VI 7-1712, J. Bagdžių HE 4-3717, K. Juškaitį PR 8-2140 ir K. Leknicką PR 8-4474.

Vaizdai iš tautinės spaudos vakaro Bostone

Gražiai pasisekusiame tautinės spaudos vakare Bostone kalba ALT S-gos skyr. pirm. dipl. inž. J. Dačys.

Poetas Stasys Santvaras kalba spaudos vakare Bostone. Prie stalo dešinėje sėdi ALT S-gos Bostono skyr. pirm. dipl. inž. J. Dačys, Dirvos vyr. red. J. Čiuberkis ir Vilties Draugijos vicepirm. V. Rastenis, B. Kerbelienės nuotrauka

Spaudos vakaro Bostone viešnios ir svečiai.

Plekšnio nuotrauka

Spaudos vakare Bostone: ALT S-gos Bostono skyr. pirm. dipl. inž. J. Dačys, Dirvos vyr. red. J. Čiuberkis, Lietuvių Enciklopedijos leidėjas J. Kapočius ir poetas Antanas Gustaitis, B. Kerbelienės nuotrauka

Spaudos vakare Bostone: inž. Z. Gavelis, Dirvos vyr. red. J. Čiuberkis, J. Jašinskas ir St. Santvaras, B. Kerbelienės nuotrauka

LAPKRIČIO MĖNUO -- BALFO-LIETUVIŲ LABDAROS MĖNUO
PADĖKIME VARGE ESANTIEMS BROLIAMS!

BŪKIME GERIEJI SAMARIEČIAI IR PAGALBOS PRAŠANČIOS RANKOS NEATSTUMKIME.

BALFO VAJAUS VYKDOMASIS KOMITETAS:

1611 SO. 49 AVE., CICERO, ILL. TEL. TO 3-3146.